

UCHWAŁA NR 690/2023
RADY MIASTA SIEMIANOWIC ŚLĄSKICH

z dnia 22 czerwca 2023 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich za 2022 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901)

Rada Miasta Siemianowic Śląskich
uchwała:

- § 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich za 2022 rok, w brzmieniu załącznika do niniejszej Uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Siemianowice Śląskie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Siemianowic
Śląskich

Adam Cebula

Załącznik do uchwały Nr 690/2023
Rady Miasta Siemianowic Śląskich
z dnia 22 czerwca 2023 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich w 2022 roku

Siemianowice Śląskie, 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	• strona 4
2. PRACOWNICY MOPS	• strona 6
3. REALIZACJA WYDATKÓW MOPS W 2022 ROKU	• strona 7
4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ, NALEŻĄCYCH DO ZADAŃ GMINY, REALIZOWANYCH W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ	• strona 13
5. USŁUGI SPOŁECZNE	• strona 18
5.1. Usługi opiekuńcze	• strona 18
5.2. Ośrodki wsparcia	• strona 19
5.3. Mieszkanie chronione treningowe	• strona 19
5.4. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci	• strona 19
5.5. Centrum Usług Społecznych	• strona 23
5.6. Klub Integracji Społecznej	• strona 25
6. POMOC INSTYTUCJONALNA	• strona 27
7. POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ PODOPIECZNYCH MOPS	• strona 30
8. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE	• strona 33
8.1. Praca socjalna	• strona 33
8.2. Poradnictwo specjalistyczne	• strona 35
8.2.1. Poradnictwo prawne	• strona 35
8.2.2. Poradnictwo psychologiczne	• strona 36
9. PROJEKTY SPOŁECZNE MOPS	• strona 37
9.1. Projekt pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” (poddziałanie 9.2.1 RPO WSL - ZIT)	• strona 37
9.2. Program pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022	• strona 38
9.3. Program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów w Siemianowicach Śląskich” na rok 2022	• strona 39
9.4. Program „Asystent Rodziny na rok 2022”	• strona 40
9.5. Program pn. „Aktywny Samorząd”	• strona 40
9.6. Akcja pn. „Pacuszka dla Staruszka”	• strona 41
9.7. Nowe projekty	• strona 41
10. WYBRANE ZAGADNIENIA Z DZIAŁALNOŚCI MOPS	• strona 43
10.1. Wsparcie dla rodzin biologicznych oraz rodzinna piecza zastępcza	• strona 43
10.1.1. Rodzice biologiczni	• strona 43
10.1.2. Postępowania administracyjne z zakresu opłat rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	• strona 44
10.1.3. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej	• strona 45
10.1.4. Asystenci rodziny	• strona 51
10.1.5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	• strona 54

10.2. Umieszczanie dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	• strona 55
10.3. Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej	• strona 59
10.3.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	• strona 60
10.3.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	• strona 61
10.3.3. Pomoc na zagospodarowanie	• strona 61
10.3.4. Mieszkanie chronione	• strona 62
10.3.5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	• strona 63
10.4. Wolontariat	• strona 64
10.5. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	• strona 64
10.5.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	• strona 67
10.5.2. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (w tym dla instytucji), przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	• strona 67
10.5.3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	• strona 67
10.5.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	• strona 68
10.5.5. Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej	• strona 68
10.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	• strona 70
10.7. Ważne działania i przedsięwzięcia zapewniające prawidłowe funkcjonowanie MOPS	• strona 72
11. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ	• strona 74
12. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI, FIRMAMI I INSTYTUCJAMI	• strona 78
13. OCENA STOPNIA REALIZACJI „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024”	• strona 79
SPIS TABEL	• strona 85
SPIS WYKRESÓW	• strona 86

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej zwany MOPS lub Ośrodek) jest jednostką budżetową miasta Siemianowice Śląskie powołaną uchwałą nr XV/54/90 Miejskiej Rady Narodowej w Siemianowicach Śląskich z dnia 27 lutego 1990 roku, której statut został nadany uchwałą nr 66/2011 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 26 maja 2011 r.

Przedmiotem działalności Ośrodka są zadania, które wynikają w szczególności z:

- 1) ustawy o pomocy społecznej,
- 2) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (w tym realizacja zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach pilotażowego programu Aktywny Samorząd oraz zadań wykonywanych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności),
- 4) ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”,
- 5) ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- 6) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 7) ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą z budżetu miasta, z dotacji rządowych oraz funduszy Unii Europejskiej. Zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

WYJAŚNIENIE SKRÓTÓW UŻYTYCH W SPRAWOZDANIU:

- MOPS/Ośrodek - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich;
- MZON - Miejski Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich;
- Placówka SD1 - Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich;
- Placówka SD2 - Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich;
- CUS – Centrum Usług Społecznych w Siemianowicach Śląskich;

- KIS - Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich;
- Zespół Interdyscyplinarny - Zespół Interdyscyplinarny realizujący Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- UM – Urząd Miasta Siemianowice Śląskie;
- PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich;
- OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siemianowicach Śląskich;
- DPS – Dom Pomocy Społecznej;
- PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- UE – Unia Europejska;
- EFS – Europejski Fundusz Społeczny;
- FEAD - Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym;
- RPO WSL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020;
- PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

2. PRACOWNICY MOPS

Na dzień 31.12.2022 roku MOPS zatrudniał łącznie 142 pracowników w ramach 136,63 etatu, w tym:

- pracownicy socjalni – 36 pracowników / 36 etatów;
- asystenci rodziny – 3 pracowników / 3 etaty;
- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej – 4 pracowników / 4 etaty;
- Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci – 16 pracowników / 14,13 etatu;
- CUS – 2 pracowników / 2 etaty;
- MZON - 2 pracowników / 2 etaty;
- w ramach robót publicznych – 4 pracowników / 4 etaty;
- pozostałe stanowiska pracy - 75 pracowników / 71,5 etatu.

Strukturę zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia pracowników MOPS na dzień 31.12.2022 r.

Lp.	Stanowisko	Liczba osób
1	Dyrekcja	3
2	Kierownicy	19
3	Samodzielne stanowiska	9
4	Pracownicy socjalni	36
5	Asystenci rodziny	3
6	Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	4
7	Pracownicy merytoryczni	26
8	Wychowawcy	8
9	Pedagog	1
10	Psycholog	2
11	Pracownicy administracyjno – obsługowi	31
12	RAZEM	142

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

3. REALIZACJA WYDATKÓW MOPS W 2022 ROKU

W 2022 r. MOPS wydał na realizację ustawowych zadań gminy i powiatu ogółem **28.375.563,98 zł**. Źródła finansowania wydatków Ośrodka w roku 2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Źródła finansowania wydatków MOPS w 2022 r.

Źródła finansowania wydatków	Kwota (w zł)
Budżet miasta	19.912.408,93
Budżet państwa	7.591.942,91
Europejski Fundusz Społeczny	440.005,57
Fundusz Pomocy	422.206,57
Fundusz Pracy	9.000,00
RAZEM	28.375.563,98

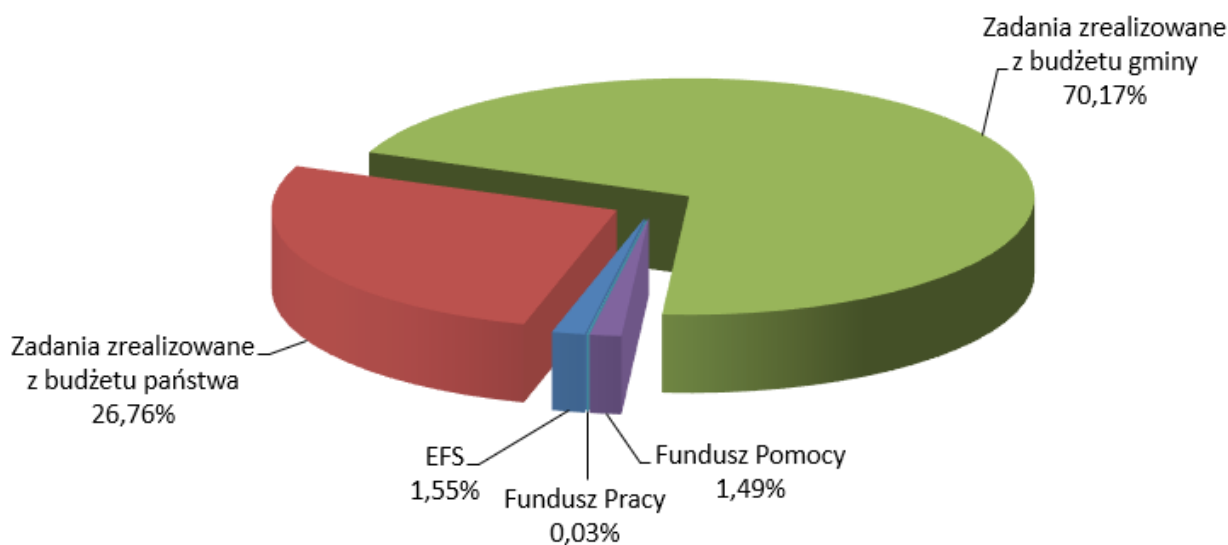
Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Tabela nr 3. Struktura wydatków MOPS w 2022 r.

Źródło finansowania	Kwota (w zł)	% wydatków MOPS
Budżet miasta (gminy)	19.912.408,93	70,17
w tym:		
a) zadania gminy	17.078.139,86	60,18
w tym: wkład własny do projektów	44.568,31	0,16
b) zadania powiatu	2.834.269,07	9,99
Budżet państwa	7.591.942,91	26,76
w tym:		
a) zadania gminy	6.813.847,72	24,01
b) zadania powiatu	778.095,19	2,75
Europejski Fundusz Społeczny	440.005,57	1,55
Fundusz Pomocy	422.206,57	1,49
Fundusz Pracy	9.000,00	0,03
Razem	28.375.563,98	100,00

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 1. Struktura wydatków MOPS wg źródła finansowania w 2022 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Środki finansowe z **budżetu państwa** w wysokości **7.591.942,91 zł** były wydatkowane na zadania gminy i powiatu w następujący sposób:

1) 6.813.847,72 zł na zadania gminy, z tego na:

- a) wykonanie zadań zleconych realizowanych przez gminę **245.101,00 zł**, w tym:
- 91.540,00 zł – specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - 85.371,00 zł – pokrycie kosztów związanych z wydawaniem decyzji przyznających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób nieubezpieczonych,
 - 68.190,00 zł – wypłata wynagrodzeń opiekunom prawnym za sprawowanie opieki nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi;
- b) realizację zadań własnych gminy **6.568.746,72 zł**, w tym:
- 2.646.965,11 zł – zasiłki stałe,
 - 217.234,35 zł – opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały, dzieci nieubezpieczone do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku

szkolnego oraz osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w ramach projektu pn. „Centrum Integracji Społecznej” ,

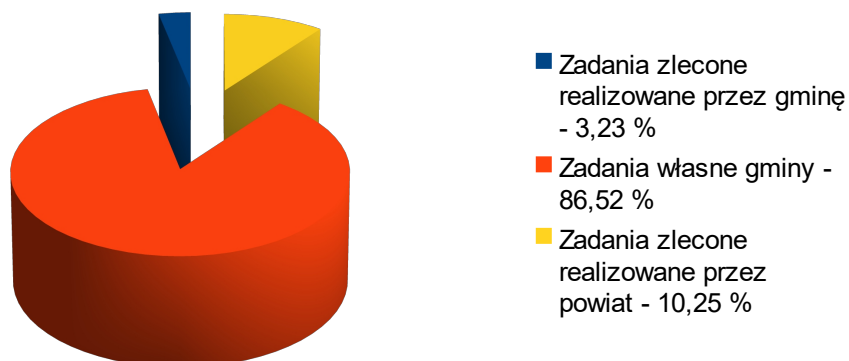
- 2.114.599,28 zł – zasiłki okresowe,
- 686.442,27 zł – realizacja programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”,
- 94.783,68 zł – realizacja programu osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów w Siemianowicach Śląskich”,
- 808.722,03 zł - dofinansowanie do kosztów utrzymania Ośrodka;

2) 778.095,19 zł na wykonanie zadań zleconych realizowanych przez powiat, z tego na:

- 413.274,00 zł – działalność Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- 352.221,19 zł – wypłata świadczenia 500+ dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wraz z kosztami obsługi,
- 12.600,00 zł – realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wydatkowania środków finansowych z budżetu państwa.

Wykres nr 2. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu państwa w 2022 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Środki finansowe z **budżetu miasta** w wysokości **19.912.408,93 zł** były wydatkowane na zadania gminy i powiatu w następujący sposób:

1) 17.078.139,86 zł na zadania gminy, z tego:

- 1.297.881,02 zł – funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego (w tym 307.913,06 zł z funduszu przeciwalkoholowego),
- 4.522.422,32 zł - pokrycie odpłatności za pobyt mieszkańców Siemianowic Śląskich w domach pomocy społecznej,
- 1.949.580,75 zł - usługi opiekuńcze,
- 155.655,17 zł – działalność Centrum Usług Społecznych,
- 1.008.373,30 zł – zasiłki i pomoc w naturze,
- 8.081.227,77 zł – działalność ośrodka pomocy społecznej,
- 18.431,22 zł - refundacja wynagrodzeń dla osób oddelegowanych do pracy przy sprawach dotyczących dodatku węglowego,
- 44.568,31 zł - wkład własny do projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”.

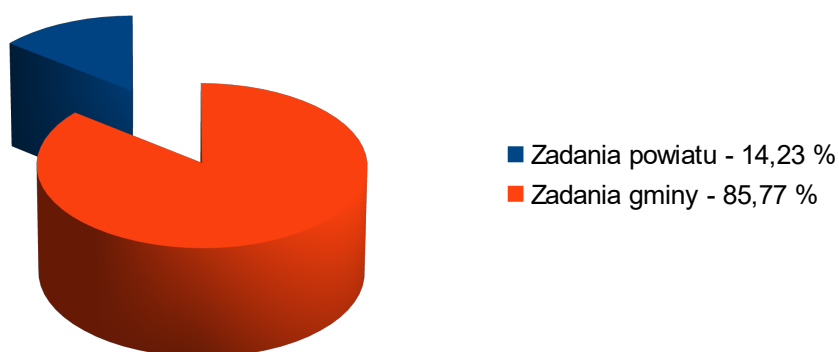
2) 2.834.269,07 zł na zadania powiatu, z tego:

- 2.561.706,36 zł - pomoc dla rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, osób do pomocy przy sprawowaniu prac gospodarskich i opiece nad dziećmi oraz koordynatorów, diagnozę psychologiczno-pedagogiczną kandydatów na rodziny zastępcze, szkolenia podnoszące kwalifikacje rodzin zastępczych, transport dzieci do pieczy zastępczej oraz badania pod kątem obecności wirusa wywołującego chorobę COVID-19 u dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;

- 145.069,52 zł - pomoc dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz osób, o których mowa w art.88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
- 16.413,96 zł - mieszkanie chronione dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej;
- 90.695,23 zł - wynagrodzenia oraz zakup materiałów i wyposażenia - ze środków otrzymanych z PFRON;
- 20.384,00 zł - działalność Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Na poniższym wykresie została przedstawiona struktura wydatkowania środków finansowych z budżetu miasta.

Wykres nr 3. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu miasta w 2022 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2022 roku MOPS wydał **kwotę 440.005,57 zł, pozyskaną z EFS**, na realizację projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”.

MOPS wydatkował również **422.206,57 zł z Funduszu Pomocy**. Jego głównym celem jest wsparcie uchodźców z Ukrainy, którzy znaleźli schronienie w Polsce. Środki z Funduszu Pomocy zostały wydane w następujący sposób:

a) na zadania gminy:

- 5.038,75 zł - zasiłki okresowe;

- 382.500 zł - wypłata jednorazowych świadczeń dla obywateli Ukrainy (w wysokości 300 zł na osobę);
- 32.087,82 zł - wyżywienie ukraińskich dzieci w szkołach i przedszkolach;

b) na zadania powiatu:

- 2.580 zł - działalność MZON w sprawach dotyczących obywateli Ukrainy.

Ponadto MOPS wydał **9.000 zł z Funduszu Pracy** na dodatki do wynagrodzeń dla 3 asystentów rodziny (środki pochodziły z dotacji otrzymanej w ramach programu „Asystent Rodziny na rok 2022”).

4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ, NALEŻĄCYCH DO ZADAŃ GMINY, REALIZOWANYCH W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ

ZADANIA FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA (5.824.971,01 zł)

ZADANIA ZLECONE REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ (wydatковано 159.730,00 zł):

- 1) **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi** przyznano 5 osobom, świadczonych było 2.288,5 godziny, koszt 1 godziny usług wynosił 40 zł, ogólny koszt świadczonych usług wynosił **91.540,00 zł**;
- 2) **wynagrodzenie dla opiekunów prawnych** - 20 osobom wypłacono wynagrodzenia na łączną kwotę **68.190,00 zł** (197 świadczeń).

ZADANIA WŁASNE GMINY (wydatковано 5.665.241,01 zł):

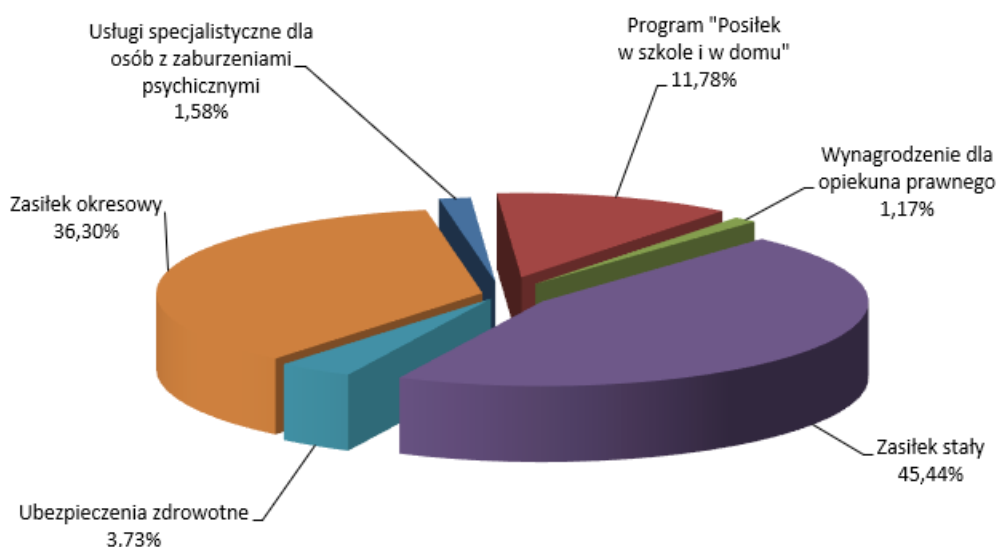
- 1) **zasiłek okresowy** - od maja 2004 r. pomoc w formie zasiłku okresowego jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, na realizację którego gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa, zgodnie z art. 147 ust.7 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłki okresowe są przyznawane w minimalnej wysokości gwarantowanej przez w/w ustawę, tj. w przypadku osoby samotnie gospodarującej i rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby/rodziny a dochodem tej osoby/rodziny; z tej formy pomocy skorzystało 795 środowisk, o łącznej liczbie osób w rodzinie 1.665, na kwotę **2.114.599,28 zł**, średnia miesięczna wysokość zasiłku wyniosła 372,29 zł;
- 2) **zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku i opłacenie gorącego posiłku** - w 2022 r. realizowany był program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”, w ramach którego pomoc w formie posiłku albo zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznawana była nieodpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej; od 14 lutego 2014 r., dzięki wejściu w życie uchwał Rady Miasta ww. pomoc przysługuje również nieodpłatnie osobom/rodzinom, których dochód nie przekracza 150 % powyższego kryterium; zasiłki celowe na zakup

żywności lub posiłku przyznano na łączną kwotę **511.697,77 zł** (6.396 świadczeń), wysokość świadczenia na miesiąc dla jednej osoby wynosiła 80,00 zł; opłacono także w ramach Programu gorące posiłki osobom bezdomnym w schroniskach na kwotę **115.067 zł** (liczba świadczeń: 11.869), jak również posiłki dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz przedszkolach na kwotę **59.677,50 zł**; wyżej wymienione wydatki wyniosły w sumie **686.442,27 zł**;

3) **zasitek stały** przyznano 450 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy (znaczny bądź umiarkowany stopień niepełnosprawności, I lub II grupa inwalidzka), wydatkowano kwotę **2.646.965,11 zł**, średnia wysokość świadczenia wynosiła 496,81 zł;

4) **składki na ubezpieczenie zdrowotne** opłacono 375 osobom otrzymującym zasitek stały, nie podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, 2 dzieciom, które nie rozpoczęły realizacji obowiązku szkolnego oraz 18 osobom objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w ramach realizacji projektu „Centrum Integracji Społecznej”, średnia wysokość świadczenia wynosiła 54,61 zł, wydatkowano **217.234,35 zł**.

Wykres nr 4. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa w 2022 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

ŚWIADCZENIA FINANSOWANE Z BUDŻETU MIASTA (7.491.654,57 zł):

ZADANIA WŁASNE GMINY:

1) zasiłki i pomoc w naturze – 1.008.373,30 zł:

- **605.808,00 zł** przeznaczono na opłacenie schronienia, przyznano je 92 osobom, 17.762 świadczenia;
- **39.809,00 zł** wydatkowano na opłacenie gorących posiłków w schroniskach, opłacono je 64 dorosłym osobom bezdomnym, 4.216 świadczeń, średnia wysokość świadczenia 9,44 zł;
- **51.850,00 zł** wydatkowano na śniadania i kolacje spożywane przez 20 osób bezdomnych w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, 8.239 świadczeń, koszt posiłku 6,29 zł;
- **147.742,23 zł** wydatkowano w I kwartale 2022 r. na zasiłki celowe przeznaczone na zakup posiłku lub żywności, przysługujące w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”; pomoc przyznano 614 osobom, miesięczna wysokość świadczenia wynosiła 80 zł, liczba świadczeń 1.690 (wydatkowana kwota jest niepodzielna przez 80 zł z uwagi na dokonanie potrącenia nienależnie pobranego zasiłku okresowego);
- **61.103,19 zł** przeznaczono na pomoc na zakup leków, 1.252 świadczenia dla 269 świadczeniobiorców;
- **37.620,00 zł** przeznaczono dla 474 osób na zakup obuwia i bielizny (658 świadczeń);
- **13.200,00 zł** – przeznaczono na pozostałe zasiłki celowe (m.in. na dofinansowanie do zakupu opatu, pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, dojazd do schronisk dla osób bezdomnych, zdjęcia do dowodów osobistych);
- **8.155,88 zł** przeznaczono na zasiłki celowe specjalne przyznawane osobom, których dochód przekracza kryterium dochodowe; przyznano je 48 osobom, głównie na zakup leków oraz odzieży;
- w związku ze stanem epidemii COVID-19 poniesiono wydatki w wysokości **689,00 zł**, z tego:
 - 459,00 zł za pobyt w schronisku na kwarantannie 2 osób bezdomnych (17 świadczeń);

- 230,00 zł za całodienne wyżywienie dla 2 osób bezdomnych przebywających na kwarantannie;

- **42.396,00 zł** wydatkowano na zadania związane ze zorganizowaniem 21 pochówków na koszt gminy.

2) **obiady dla dzieci uczęszczających do Placówki SD1 – 11.278,20 zł.**

3) **usługi opiekuńcze – 1.949.580,75 zł**

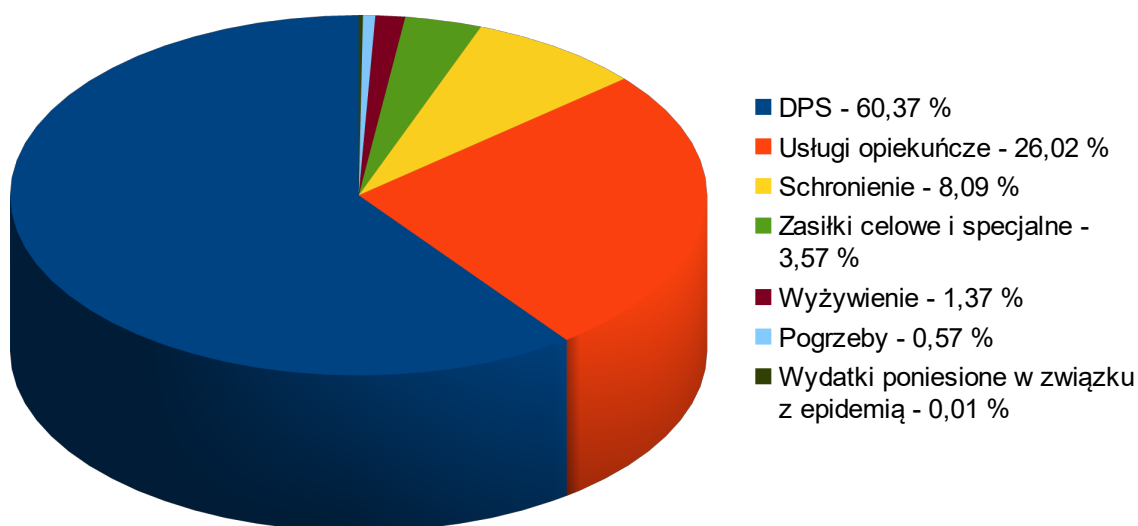
282 osobom przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych, świadczonych było 82.679,42 godziny usług opiekuńczych.

4) **domy pomocy społecznej – 4.522.422,32 zł**

154 osobom został opłacony pobyt w domach pomocy społecznej, łącznie 1.277 świadczeń, średni miesięczny koszt, który ponosiła gmina za pobyt swojego mieszkańca w domu pomocy społecznej wynosił 3.541,44 zł.

Poniższy wykres obrazuje procentową strukturę wykorzystania przez MOPS środków finansowych pochodzących z budżetu miasta na realizację zadań własnych gminy.

Wykres nr 5. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych z budżetu miasta w 2022 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2022 r. osoby, które nie były w stanie zapewnić sobie przynajmniej jednego gorącego posiłku dziennie, mogły korzystać z gorących posiłków wydawanych przez Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”, które zostało wybrane w otwartym konkursie ofert na sporządzanie i wydawanie gorących posiłków wraz ze zorganizowaniem uroczystego śniadania wielkanocnego i kolacji wigilijnej dla podopiecznych MOPS. Średnio w ciągu miesiąca z gorących posiłków korzystało ok. 117 osób. Wydano łącznie 42.105 posiłków, w tym 138 śniadań wielkanocnych i 119 kolacji wigilijnych. Ponadto w roku sprawozdawczym zostało zapewnione wyżywienie dla mieszkańców miasta objętych kwarantanną lub izolacją. Również w tym przypadku usługi były realizowane przez Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”, w ramach umowy zawartej po rozstrzygnięciu otwartego konkursu ofert. Ze wsparcia skorzystało 157 osób, którym dowieziono 1.142 paczki żywnościowe zawierające gorący posiłek oraz produkty żywnościowe przeznaczone do przygotowania śniadania i kolacji. Powyższe zadania, które łącznie kosztowały **301.533,20 zł**, były realizowane przez MOPS, jednak dysponentem środków finansowych był Urząd Miasta Siemianowice Śląskie.

Przyznanie świadczeń pomocy społecznej następowało w formie decyzji administracyjnych. W roku 2022 wydano 10.695 decyzji administracyjnych w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. Ponadto wydano 456 decyzji dotyczących prawa do świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W odniesieniu do decyzji tego rodzaju został określony łączny koszt ich wydania, który wyniósł 85.371,00 zł.

W roku sprawozdawczym sporządzono 193 zaświadczenia dla wnioskodawców oraz udzielono 642 informacji dla instytucji.

5. USŁUGI SPOŁECZNE

5.1. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacja, opieka higieniczna oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, są dostosowane specjalistyczne usługi opiekuńcze, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Wsparcie udzielane w formie usług opiekuńczych umożliwia beneficjentom funkcjonowanie w środowisku zamieszkania, równocześnie ograniczając zapotrzebowanie na umieszczanie osób starszych i niepełnosprawnych w placówkach całodobowej opieki.

W 2022 r. pomoc w formie usług opiekuńczych przyznano 287 osobom.

W ramach zadań własnych gminy przyznano usługi opiekuńcze 282 osobom z 273 rodzin – zrealizowano 82.679,42 godziny (średnio 24 godziny na osobę miesięcznie). Na realizację usług wydatковано 1.949.580,75 zł, równocześnie osiągając dochód za odpłatne świadczenie usług w wysokości 464.927,90 zł (poziom odpłatności za usługi opiekuńcze na podstawie uchwały Rady Miasta Siemianowic Śląskich uzależniony jest od dochodów w gospodarstwie domowym; osoby/rodziny, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określanego na podstawie ustawy o pomocy społecznej, zwolnione są z odpłatności).

Realizując zadania zlecone gminie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczenie przyznano 5 osobom z 5 rodzin. Zrealizowano 2.288,5 godziny (średnio 38 godzin na osobę miesięcznie), łączny koszt wyniósł 91.540,00 zł, dochód z tytułu odpłatności za usługi wyniósł 11.415,60 zł.

W roku 2022 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego (w 2021 roku 294 osoby korzystały z usług opiekuńczych, 6 osób korzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

5.2. Ośrodki wsparcia

Oprócz usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania niepełnosprawni mieszkańcy Siemianowic Śląskich korzystali z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ośrodkach wsparcia w miastach ościennych. W 2022 roku ze wsparcia dziennych domów pomocy w Chorzowie i Katowicach skorzystało 6 osób, natomiast ze wsparcia środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Chorzowie, Czeladzi i Katowicach skorzystało 12 osób.

5.3. Mieszkanie chronione treningowe

Mieszkanie chronione treningowe, które znajduje się przy ulicy Leśnej 2 w Siemianowicach Śląskich, jest przeznaczone dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym lub znacznym, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz dla osób niewidomych. Jest formą świadczenia zorganizowanej pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych, która ma na celu przygotowanie tych osób, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia.

W 2022 r. prowadzenie mieszkania zostało w drodze konkursu zlecone Kołu Siemianowickiemu Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta. Odbyły się 4 turnusy, w trakcie których pomoc otrzymało 13 osób.

5.4. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci

W strukturze organizacyjnej MOPS funkcjonuje Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci, w skład którego wchodzi:

- 1) Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (Placówka SD1) przy ul. Śniadeckiego 13;
- 2) Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (Placówka SD2) przy ul. Matejki 4.

Wyżej wymienione Placówki wspierają rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, które na co dzień funkcjonują w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej, wychowawczej, emocjonalnej, ekonomicznej i społecznej. Pomoc i wsparcie realizowane są w szczególności poprzez działania wychowawcze, opiekuńcze

oraz edukacyjne. Pracownicy Placówek współpracują z rodzicami i opiekunami podopiecznych, jak również z placówkami oświatowymi czy podmiotami leczniczymi.

Wszelkie działania pomocowe skierowane są do:

- dzieci w wieku przedszkolnym (od 3 do 6 roku życia, przy czym - w uzasadnionych przypadkach - po uprzedniej ocenie umiejętności samoobsługowych pomocą może zostać objęte dziecko 2,5 letnie);
- dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (od 7 do 16 roku życia).

Placówki świadczą swoje usługi w dni robocze, od poniedziałku do piątku. Pobyt dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat w Placówkach realizowany jest w godzinach od 7.30 do 12.30, a pobyt dzieci w wieku od 7 do 16 lat - w godzinach od 12.00 do 17.00.

W 2022 roku zajęcia dla dzieci w Placówkach prowadzone były przez kadre obejmującą wychowawców, psychologa, pedagogów, logopedę oraz pracownika socjalnego.

W związku z trwającą epidemią COVID - 19 zajęcia stacjonarne prowadzone były zgodnie z obowiązującym w danym okresie reżimem sanitarnym oraz opracowanymi dla Placówek procedurami bezpieczeństwa.

W roku 2022 zatrudniony w Placówce SD1 psycholog pozostawał do dyspozycji rodziców podopiecznych, jak również samych podopiecznych. Rodzice i opiekunowie mieli możliwość kontaktowania się z psychologiem we wszelkich kwestiach, które chcieli przedyskutować – najczęściej były to zagadnienia wychowawcze. Dzieci miały możliwość indywidualnego kontaktu ze specjalistą oraz udziału w grupowych formach pracy. Psycholog na bieżąco wymieniał i konsultował swoje płynące z obserwacji spostrzeżenia z wychowawcami poszczególnych podopiecznych, brał udział w tworzeniu adekwatnych planów pracy indywidualnej i grupowej, a także uczestniczył w pracy zespołów dokonujących oceny aktualnej sytuacji dziecka w rodzinie.

Zatrudniony w Placówce SD1 pedagog wspierał pracę wychowawczą z dziećmi poprzez prowadzenie: zajęć korekcyjno – kompensacyjnych i wyrównawczych, zajęć socjoterapeutycznych, rozmów oraz indywidualnych zajęć z wychowankami w zakresie umiejętności poprawnego wywiązywania się z obowiązku szkolnego, radzenia sobie z agresją w sytuacjach trudnych, kształtowania i rozwijania umiejętności interpersonalnych, prawidłowej postawy moralnej czy kształtowania poprawnych relacji

z rówieśnikami. Wspierał także wychowawców w udzielaniu pomocy pedagogicznej, poprzez współpracę przy tworzeniu diagnoz oraz indywidualnych planów pracy z dzieckiem.

Pracownik socjalny w roku sprawozdawczym współpracował z rodzicami i opiekunami w zakresie rozwijania kompetencji wychowawczych. Działania, które realizował w trakcie spotkań z rodzicami i opiekunami (w tym spotkań indywidualnych) oraz wizyt w środowiskach i domach podopiecznych, były wspierane przez innych pracowników Placówek.

Realizując swoje zadania Placówki współpracują na co dzień z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, do których należą m.in. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Siemianowicach Śląskich, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siemianowicach Śląskich, placówki służby zdrowia, Sąd Rodzinny, Komenda Miejska Policji w Siemianowicach Śląskich. Ponadto pracownicy Placówek są w stałym kontakcie z pedagogami i psychologami szkolnymi.

W roku 2022 ze wsparcia Placówek skorzystało łącznie 111 dzieci, z tego:

- 1) w Placówce SD1 - 66 podopiecznych z 44 rodzin mieszkających przede wszystkim w centrum Siemianowic Śląskich, dzielnicach „Hugo” i „Nowy Świat”. W tej liczbie zawiera się 9 dzieci, przyjętych jedynie na czas wakacji, w ramach pomocy rodzinom ukraińskim. Usługi świadczone dla dzieci w wieku od 2,5 do 14 lat. Dzieci uczęszczały do siemianowickich szkół podstawowych nr 3, 5, 6, 11;
- 2) w Placówce SD2 - 45 dzieci z 26 rodzin mieszkających przede wszystkim w centrum Siemianowic Śląskich, dzielnicy „Hugo”, na osiedlach „Tuwim” i „Chemik”. Wiek dzieci zawierał się w zakresie od 2,5 do 15 lat. Podopieczni uczęszczali do siemianowickich szkół podstawowych nr 1, 3, 6, 11, 20, Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego i Publicznej Szkoły Podstawowej w Siemianowicach Śląskich, Zespołu Szkół Cogito.

W 2022 roku Placówki realizowały następujące działania skierowane do dzieci:

- zajęcia kształtujące umiejętność prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego;
- cotygodniowe zajęcia prowadzone w koedukacyjnych grupach wiekowych dla dzieci w wieku szkolnym oraz codzienne spotkania w grupach, mające na celu m.in. integrację grupy oraz profilaktykę;
- zajęcia plastyczne i praktyczno – techniczne;

- zajęcia muzyczne;
- zajęcia sportowe;
- zajęcia ekologiczne;
- zajęcia artystyczno – teatralne;
- zajęcia kształtujące i utrwalające poprawne nawyki higieniczne u dzieci, promujące zdrowy tryb życia;
- bieżące monitorowanie sytuacji szkolnej, socjalnej i bytowej podopiecznych;
- imprezy okolicznościowe, wycieczki, wyjścia, spacer.

Prowadzone w Placówkach zajęcia miały na celu wsparcie całościowego rozwoju dziecka przez proces wychowania, opieki i nauki.

Duży nacisk jest kładziony na współpracę z rodzicami i angażowanie ich w życie Placówek. W roku 2022 w Placówce SD1 udało się zorganizować trzy spotkania integracyjne z rodzicami. W czerwcu na terenie placówkowego ogrodu zorganizowano festyn rodzinny. Ponadto dwukrotnie zorganizowano rodzinne plastyczne warsztaty świąteczne: wielkanocne i bożonarodzeniowe. Dla rodziców dzieci starszych, na początku roku szkolnego, zorganizowano zebranie, w czasie którego omówiono regulamin obowiązujący w Placówce. Odbyło się również spotkanie z Mikołajem. Kontynuowana była tradycja obchodzenia urodzin każdego dziecka uczęszczającego do Placówki.

Natomiast w Placówce SD2 na początku roku odbył się karnawałowy bal przebierańców. W późniejszym okresie zostały zorganizowane warsztaty wielkanocne z rodzicami, podczas których dzieci zostały obdarowane paczkami, zakupionymi w ramach projektu "Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich". Z okazji Dnia Dziecka odbyło się spotkanie z rodzicami, podczas którego dzieci wzięły udział w przygotowanych dla nich grach, konkursach i zabawach oraz zostały obdarowane prezentami zakupionymi w ramach projektu. Kolejnym ważnym spotkaniem była impreza z okazji zakończenia lata, którą uświetnił pokaz Uniwersytetu Rozwoju – eksperymenty chemiczne oraz poznawanie zmysłów smaku, węchu i słuchu. Zorganizowano także zabawę andrzejkową z wróżbami dla dzieci. W końcu roku, nie mogło zabraknąć wyczekiwanego przez dzieci spotkania z Mikołajem, na którym otrzymały one paczki świąteczne ofiarowane przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich. Cykl świątecznych spotkań zakończyła uroczysta Wigilia, w której wzięły udział dzieci oraz pracownicy Placówki -

dzieci znalazły pod choinką wymarzone prezenty gwiazdkowe, które zostały przekazane przez pracowników Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich.

Dzięki systematycznej pracy z podopiecznymi i ich rodzinami, szkołami oraz innymi instytucjami udało się częściowo zniwelować zaniedbania w sferze socjalno-bytowej i wychowawczej u dzieci poprzez:

- poprawę ich codziennego funkcjonowania w społeczeństwie;
- zmniejszenie prawdopodobieństwa sięgnięcia przez dzieci po alkohol i narkotyki;
- efektywniejsze radzenie sobie ze stresem i problemami dnia codziennego;
- odkrywanie swoich zainteresowań, hobby, mocnych stron i potencjału;
- wzmocnienie poczucia własnej wartości;
- nabycie umiejętności nawiązywania i utrzymywania bliskich relacji z innymi ludźmi;
- rozwinięcie umiejętności komunikacyjnych (w tym konstruktywnego wyrażania swoich emocji, uczuć i potrzeb);
- efektywniejsze funkcjonowanie w grupie rówieśników;
- poprawę wyników w nauce;
- nabycie chęci i umiejętności konstruktywnego spędzania czasu wolnego;
- częściową poprawę w zakresie poprawnego wypełniania przez rodziców ich ról.

W 2022 roku na bieżąco dokonywano wszelkich przeglądów, audytów i remontów w obu Placówkach, a pracownicy brali udział w szkoleniach podnoszących kompetencje wychowawcze przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis”.

W roku sprawozdawczym w Placówce SD2 kontynuowano realizację projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, który jest scharakteryzowany w punkcie 9.1 Sprawozdania.

5.5. Centrum Usług Społecznych

Centrum Usług Społecznych w Siemianowicach Śląskich (CUS) jest komórką organizacyjną MOPS z siedzibą przy ul. Okrężnej 19.

Działalność CUS jest skierowana do osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym, w szczególności do osób mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych. W roku sprawozdawczym w ramach działalności CUS była kontynuowana realizacja projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, który jest scharakteryzowany w punkcie 9.1 Sprawozdania. Ponadto w ramach działań własnych CUS prowadzono wsparcie dla osób z niepełnosprawnością poprzez współpracę z asystentem osoby niepełnosprawnej. Od 1 września 2022 roku, w związku z zakończeniem części działań projektowych, prowadzenie asysty rodzinnej i Klubu Seniora było kontynuowane jako działanie własne CUS. Nadal odbywały się zajęcia plastyczne (technika decoupage).

Wsparcie w ramach projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” w CUS było skierowane do:

- 40 osób mających problemy opiekuńczo-wychowawcze lub w prowadzeniu gospodarstwa domowego, korzystających z pomocy społecznej;
- 20 osób z niepełnosprawnością, przy szczególnym uwzględnieniu osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną, zaburzeniami psychicznymi;
- 10 seniorów w wieku 60+, będących osobami niesamodzielnymi.

Do udziału w projekcie były rekrutowane osoby, które dotychczas nie korzystały z żadnych form wsparcia realizowanych w ramach CUS. Powyższe założenie miało służyć rozszerzeniu dostępności usług społecznych wysokiej jakości w środowisku osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym.

W 2022 roku w toku realizacji projektu w CUS wsparciem objęto łącznie 79 środowisk, w tym: 52 rodziny przejawiające trudności opiekuńczo-wychowawcze lub w prowadzeniu gospodarstwa domowego, 18 osób niepełnosprawnych, 9 seniorów. W porównaniu z rokiem 2021 nastąpiło zwiększenie liczby środowisk objętych działaniami w ramach projektu (w roku 2021 były to 74 środowiska).

Niezależnie od projektu pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, w 2022 roku w CUS były kontynuowane usługi asystenckie dla osób

z niepełnosprawnością. Opieką asystenta osoby niepełnosprawnej zostało objętych 16 osób. Do głównych zadań asystenta osoby niepełnosprawnej należały:

- usługi towarzyszące, m.in. rozmowy wspierające, wsparcie w realizacji pasji, hobby i zainteresowań;
- usługi komunikacyjno-transportowe, m.in. pomoc w przemieszczaniu się pieszo oraz z wykorzystaniem środków transportu publicznego;
- usługi rehabilitacyjno-zdrowotne, m.in. asysta podczas wizyt lekarskich i rehabilitacji, pomoc w planowaniu wizyt lekarskich;
- usługi doradcze, m.in. pomoc w pisaniu i interpretowaniu pism, wypełnianie druków urzędowych, współdziałanie z pracownikiem socjalnym oraz innymi specjalistami;
- asysta domowa, m.in. pomoc w wykonywaniu czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Usługa asystencka była świadczona w sposób zindywidualizowany, uwzględniający rodzaj i stopień niepełnosprawności, wiek oraz indywidualne potrzeby osoby z niepełnosprawnością.

W okresie od września do grudnia 2022 roku, po zakończeniu działań wynikających z realizacji projektu „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, 6 rodzin kontynuowało pracę z asystentem rodziny.

Również Klub Seniora od września 2022 roku funkcjonuje jako działanie własne CUS, w ramach zapewnienia trwałości projektu „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”. Nadal pozostaje miejscem, w którym osoby 60+ mogą w sposób konstruktywny spędzać czas i realizować swoje zainteresowania. W powyższym okresie 8 seniorów regularnie korzystało z działań Klubu.

5.6. Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich (KIS), z siedzibą przy ul. Topolowej 1, funkcjonuje w strukturach organizacyjnych MOPS. Jego podstawowa aktywność polega na świadczeniu usług wpisujących się w szeroko rozumianą reintegrację społeczną, która oznacza działania o charakterze samopomocowym, mające na celu

odbudowanie i podtrzymanie u wspieranej osoby umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu.

W 2022 roku KIS prowadził wszechstronne i kompleksowe działania zmierzające do zapewnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym bezpieczeństwa socjalnego, aktywizacji zawodowej i pomocy w rozwoju osobistym.

W ramach reintegracji społecznej KIS prowadził:

- warsztaty dla rodziców pn. „By z żółdzia wyrósł dąb”, służące podniesieniu kompetencji wychowawczych;
- poradnictwo psychologiczne;
- terapię indywidualną osób dorosłych;
- terapię par;
- Klub Seniora.

Natomiast w ramach reintegracji zawodowej, której celem jest odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy, KIS udzielał wsparcia w formie:

- pomocy doradcy zawodowego w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, przygotowaniu do rozmów kwalifikacyjnych lub określeniu profilu zawodowego;
- udostępniania stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu w celu poszukiwania ofert pracy, przygotowania CV.

Łącznie 20 osób skorzystało z powyższych form wsparcia w roku sprawozdawczym.

6. POMOC INSTYTUCJONALNA

Jednym z zadań MOPS jest kierowanie i umieszczanie osób w domach pomocy społecznej (DPS). DPS zapewnia całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, społeczne, edukacyjne i religijne. Osoba wymagająca całodobowej opieki może ubiegać się o skierowanie do DPS w przypadku, gdy pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca a rodzina nie ma możliwości zapewnienia opieki całodobowej.

W 2022 roku do DPS skierowano 45 osób (26 kobiet, 19 mężczyzn). Natomiast na przestrzeni roku sprawozdawczego na umieszczenie w DPS oczekiwało łącznie 61 osób. Spośród osób oczekujących na wolne miejsce, we właściwych DPS w ciągu 2022 r. zostało umieszczonych 35 osób (19 kobiet i 16 mężczyzn). Na dzień 31.12.2022 r. na miejsce w DPS oczekiwało 17 osób.

Poniższa tabela przedstawia strukturę osób oczekujących na umieszczenie oraz umieszczonych w poszczególnych typach DPS.

Tabela nr 4. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2022 r., według typów DPS.

Typy DPS	Liczba osób:				
	skierowanych do DPS w 2022 r.	oczekujących na umieszczenie w DPS (narastająco)	umieszczonych w DPS w 2022 r.	przebywających w DPS w 2022 r.	oczekujących na umieszczenie w DPS (stan na 31.12.2022 r.)
dla osób w podeszłym wieku	11	15	7	30*	4
dla osób przewlekle somatycznie chorych	15	17	12	30	2
dla osób przewlekle psychicznie chorych	7	10	8	60*	4

dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	3	9	2	17*	7
dla osób niepełnosprawnych fizycznie	8	9	5	18	0
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1	1	1	1	0
Razem	45	61	35	154*	17

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

* - Dwie osoby przebywały w dwóch DPS różnego typu (przeniesienie w ciągu roku).

W 2022 r. MOPS opłacał pobyt w DPS dla 154 osób. Na dzień 31.12.2022 roku w DPS przebywały 133 osoby. Łączny koszt poniesiony przez gminę to kwota 4.522.422,32 zł. Zapłacono za 1.277 świadczeń. Średni miesięczny koszt, który poniosła gmina za pobyt 1 osoby w DPS wynosił 3.541,44 zł. Przeciętnie 1 osoba przebywała w DPS około 8 miesięcy.

Poniższa tabela obrazuje zmiany kosztów pobytu w DPS w ostatnich latach.

Tabela nr 5. Odpłatność gminy Siemianowice Śląskie za pobyt mieszkańców w DPS.

Rok	Liczba mieszkańców przebywających w DPS w ciągu roku	Całkowita kwota, którą miasto zapłaciło za pobyt mieszkańców w DPS (w zł)	Średni miesięczny koszt ponoszony przez miasto za pobyt 1 osoby w DPS (w zł)
2018	133	3.500.805,23	2.467,09
2019	139	3.645.431,10	2.549,25
2020	138	3.959.816,56	2.632,86
2021	143	3.975.690,06	2.803,73
2022	154	4.522.422,32	3.541,44

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Członkowie rodzin osób umieszczanych w DPS są zobowiązani na mocy ustawy o pomocy społecznej do partycypacji w kosztach utrzymania mieszkańca w DPS. Łączna kwota wpłat uiszczonych przez członków rodzin osób przebywających w DPS na częściowe pokrycie kosztów ich pobytu wyniosła w 2022 roku 97.591,90 zł.

W Siemianowicach Śląskich funkcjonują dwa DPS, które przyjmują mieszkańców miasta, jak również osoby spoza niego. W 2022 r. w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. Św. Barbary 5 umieszczono 15 osób (w tym 7 mieszkańców Siemianowic Śląskich). Na przestrzeni całego roku ze wsparcia tej placówki, która posiada 90 miejsc, korzystały 103 osoby. W DPS dla dorosłych kobiet niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Maciejkowickiej 8 umieszczono 1 osobę - mieszkankę Siemianowic Śląskich. Na przestrzeni całego roku ze wsparcia tego DPS skorzystało 45 osób (44 miejsca).

7. POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ PODOPIECZNYCH MOPS

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do osób i rodzin, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, są przewidziane świadczenia przyznawane w ramach pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej w 2022 r. przysługiwało osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał kwoty 776 zł oraz osobom w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekraczał kwoty 600 zł.

W poniższej tabeli zostały wymienione przyczyny przyznania pomocy, w kolejności częstotliwości ich występowania.

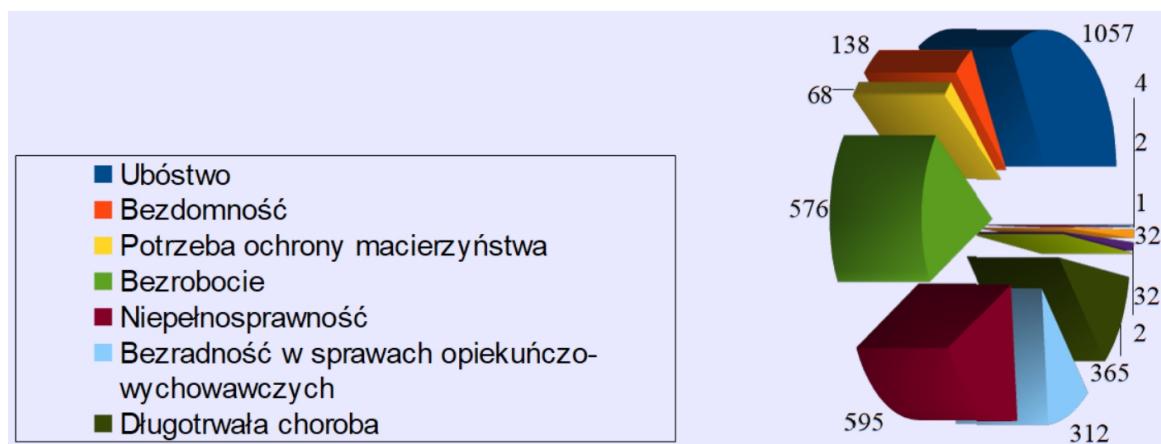
Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy MOPS w 2022 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	1057	1881
2	Niepełnosprawność	595	881
3	Bezrobocie	576	1227
4	Długotrwała lub ciężka choroba	365	494
5	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	312	853
	w tym: rodziny niepełne	67	215
	rodziny wielodzietne	31	169
6	Bezdomność	138	141
7	Potrzeba ochrony macierzyństwa	68	330
	w tym wielodzietność	34	198
8	Alkoholizm	32	40
9	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	32	39

10	Narkomania	5	7
11	Sytuacja kryzysowa	4	7
12	Przemoc w rodzinie	2	6
13	Zdarzenie losowe	1	2
14	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
15	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
16	Sieroctwo	0	0
17	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0

Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Wykres nr 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc MOPS w 2022 r. wg poszczególnych powodów przyznania wsparcia.

Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – to główne przyczyny ubiegania się o pomoc. Wśród powodów udzielanej pomocy istotne miejsce zajmuje bezdomność.

Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące osób bezdomnych.

Tabela nr 7. Osoby bezdomne w latach 2018 - 2022.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Ogólna liczba osób bezdomnych	127	111	120	126	141
Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy w formie schronienia	85	63	74	88	92

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Na podstawie zawartych umów, w 2022 r. MOPS kierował osoby bezdomne do schroniska prowadzonego przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta - Koło Siemianowickie, zlokalizowanego w Siemianowicach Śląskich oraz schroniska prowadzonego przez Fundację „Zacisze Grażyny” w miejscowości Niewieszce.

Osoby bezdomne, które ze względu na wiek, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność wymagały szczególnego wsparcia, korzystały z usług opiekuńczych i całodziennego wyżywienia w schronisku w Siemianowicach Śląskich, prowadzonym przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta - Koło Siemianowickie.

Poza udzielaniem pomocy w formie schronienia, MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez zapewnienie posiłku, pomocy finansowej oraz pracy socjalnej.

8. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

8.1. Praca socjalna

Praca socjalna jest profesjonalną działalnością pracowników socjalnych polegającą na udzielaniu jednostkom, grupom lub społecznościom pomocy we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności do społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Stanowi zespół umiejętnie zaplanowanych i powiązanych ze sobą działań. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji, m.in.:

- edukacyjną, ponieważ uczy samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów;
- profilaktyczną w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu;
- ratowniczą, gdyż jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych;
- partycypacyjną, czyli angażującą środowiska do współdziałania i budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej praca socjalna została zdefiniowana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Główne metody pracy socjalnej to praca z indywidualnym przypadkiem, praca socjalna z grupą oraz animowanie środowiska lokalnego. Podstawową metodą pracy socjalnej stosowaną w pomocy społecznej była i nadal jest praca z indywidualnym przypadkiem. Obszarem jej zastosowania jest każde środowisko, z którym pracownik ma kontakt. Do pracy z indywidualnym przypadkiem włącza się pracę z rodziną, polegającą na pomocy w rozwiązywaniu życiowych problemów poprzez bezpośrednie oddziaływanie na klienta i jego najbliższych.

W roku sprawozdawczym, w ramach współpracy MOPS z Centrum Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich, pracownicy socjalni motywowali i kierowali podopiecznych do udziału w projekcie w Siemianowickim Centrum Integracji.

Narzędziem najczęściej stosowanym w pracy socjalnej jest wywiad środowiskowy. Służy rozeznaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej i dochodowej.

Jest przeprowadzany w celu udzielenia pomocy osobom i rodzinom. W 2022 roku przeprowadzono 3.628 rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym: 497 wywiadów środowiskowych cz. I, 2.891 wywiadów cz. IV (tzw. aktualizacje), 1 wywiad cz. VII, 162 wywiady u osób zobowiązanych do alimentacji, a także 77 wywiadów cz. VIII i IX na zlecenie UM oraz ZUS. UM zlecał przeprowadzenie wywiadów w celu potwierdzenia sprawowania opieki przez osoby ubiegające się albo pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie wychowawcze. Przeprowadzenie wywiadów było zlecane także w sytuacji wystąpienia wątpliwości odnośnie tego, czy świadczenie wychowawcze jest wydatkowane zgodnie z celem i czy nie jest marnotrawione.

Ponadto pracownicy socjalni sporządzali na potrzeby Sądu Rejonowego opinie i informacje dotyczące m.in. funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz osób częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolnionych. Sporządzali także informacje i protokoły dla innych ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, głównie na temat sytuacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poza Siemianowicami Śląskimi.

Pracownik socjalny MOPS przeprowadzał dla ośrodków pomocy społecznej z całego kraju wywiady środowiskowe w Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich (CLO). Wywiady dotyczyły głównie objęcia pacjentów CLO prawem do świadczeń opieki zdrowotnej, a także umieszczenia ich w schronisku dla osób bezdomnych.

Sąd ustanawia pracowników MOPS, głównie pracowników socjalnych, opiekunami prawnymi osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz kuratorami osób częściowo ubezwłasnowolnionych, w sytuacji gdy te osoby nie mają rodziny czy innych bliskich osób, które mogłyby i chciałyby sprawować nad nimi opiekę lub kuratelę. W roku sprawozdawczym 2 pracowników socjalnych sprawowało opiekę nad 4 osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi, natomiast 3 pracowników pełniło funkcję kuratorów dla 4 osób częściowo ubezwłasnowolnionych.

W roku 2022 MOPS musiał się zmierzyć z nowym zadaniem, czyli udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przybyli do Polski. W ramach rozeznania sytuacji obywateli Ukrainy ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, pracownicy socjalni przyjęli

292 formularze kwalifikujące do przyznania pomocy na podstawie art. 29 ust. 2 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (uproszczone wywiady środowiskowe). Ponadto pracownicy socjalni pełnili w okresie od 23.03.2022 roku do 13.05.2022 roku dyżury w punkcie tymczasowego zakwaterowania dla uchodźców na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Parku Pszczelnik.

Pracownicy MOPS zaangażowali się w pomoc na rzecz uchodźców z Ukrainy również poprzez inne działania, m.in. udział w prowadzonych na terenie Siemianowic Śląskich zbiórkach żywności, środków higienicznych, odzieży i innych niezbędnych produktów.

8.2. Poradnictwo specjalistyczne

Na podstawie, m.in. art. 46 ustawy o pomocy społecznej poradnictwo jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo specjalistyczne świadczone przez MOPS obejmuje przede wszystkim poradnictwo prawne i psychologiczne.

8.2.1. Poradnictwo prawne

Poradnictwo prawne polega na udzielaniu informacji o obowiązujących przepisach dotyczących, m.in. zabezpieczenia społecznego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, ochrony praw lokatorów. Obejmuje porady ustne oraz pomoc w formie pisanie pozwów i pism do sądów, urzędów i innych instytucji, w sprawach ważnych dla osób ubiegających się o wsparcie.

W 2022 roku ogółem z poradnictwa skorzystało 288 osób, którym udzielono 358 porad, z których 163 obejmowały przygotowanie różnego rodzaju pism. W gronie osób korzystających z porad było 8 uchodźców z Ukrainy. Wśród zagadnień, których dotyczyły porady, były sprawy spadkowe, rozwody, separacje małżeństwa, sprawy alimentacyjne, ustalenie ojcostwa, sprawy rodzinno-opiekuńcze, świadczenia z ubezpieczenia społecznego, sprawy mieszkaniowe, kwestie związane z sytuacją osób pozbawionych wolności itd. W związku ze skomplikowaną sytuacją rodzinną, bytową i zawodową osób korzystających z porad (głównie klientów pomocy społecznej), sprawy nierzadko były wielowątkowe. Dla osób otrzymujących porady, stanowiły one

realną i konkretną pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów osobistych oraz rodzinnych.

8.2.2. Poradnictwo psychologiczne

Pomoc psychologiczna odbywa się w formie konsultacji i poradnictwa (od jednego do kilku spotkań), terapii krótkoterminowej, która trwa przez 2-3 miesiące, lub terapii długoterminowej, trwającej min. 1 rok. W 2022 roku do psychologa zgłaszały się osoby z różnymi problemami. Częstym powodem szukania wsparcia były trudności w bliskich relacjach, kryzysy życiowe, takie jak np. rozwód, śmierć bliskiej osoby, kłopoty wychowawcze. Zazwyczaj przytoczonym trudnościom towarzyszył obniżony nastrój, stan depresyjny i/lub stany lękowe. Na podstawie diagnozy zgłaszanego problemu proponowana była odpowiednia forma pomocy. Niektórzy klienci wymagali także konsultacji psychiatrycznej, więc byli kierowani do odpowiednich przychodni. W roku sprawozdawczym, zwłaszcza w drugim półroczu, klienci często odwoływali umówione wizyty z powodu choroby własnej lub dziecka.

W 2022 roku z terapii skorzystały 43 środowiska (łącznie 81 osób). Liczba udzielonych porad wyniosła 226.

9. PROJEKTY SPOŁECZNE MOPS

W 2022 r. MOPS realizował różne projekty, w tym współfinansowane przez UE z EFS w ramach RPO WSL, finansowane z Funduszu Solidarnościowego oraz finansowane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

9.1. Projekt pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich” (poddziałanie 9.2.1 RPO WSL - ZIT)

MOPS w 2022 roku kontynuował realizację powyższego projektu, który został dofinansowany przez UE z EFS w ramach RPO WSL. Dofinansowanie wyniosło 1.319.334,40 zł, natomiast łączna wartość projektu – 1.418.639,14 zł. Projekt był realizowany do 30.11.2022 roku (w związku z epidemią COVID-19, okres realizacji został wydłużony o 90 dni).

Głównym celem projektu był wzrost dostępności oraz wzrost jakości usług społecznych dla 110 osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących w Siemianowicach Śląskich poprzez rozszerzenie oferty wsparcia Placówki SD2 oraz zapewnienie wsparcia w CUS.

W 2022 r. zrealizowano następujące działania dla uczestników projektu:

- w CUS:
 - indywidualne poradnictwo psychologiczne;
 - indywidualne poradnictwo prawne;
 - merytoryczna praca 2 asystentów rodziny;
 - indywidualne poradnictwo pedagogiczno-psychologiczne;
 - zajęcia 2 grup samopomocowych dla osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
 - wycieczka integracyjna do Parku Miniatur w Inwałdzie, dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
 - wsparcie realizowane przez asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej;
 - zajęcia 2 grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
 - wyjścia do instytucji kultury;

- spotkania w kawiarni;
- ognisko dla osób niepełnosprawnych;
- zajęcia w ramach Klubu Seniora;
- „Spotkania przy kawie” dla seniorów;
- skierowane do seniorów warsztaty informatyczne;
- w Placówce SD2:
 - zajęcia ogólnorozwojowe dla 3 grup dzieci;
 - zajęcia taneczne dla 3 grup dzieci;
 - zajęcia z robotyki dla 3 grup dzieci;
 - imprezy okolicznościowe dla dzieci – Wielkanoc, Dzień Dziecka oraz Zakończenie Lata;
 - wyjścia do instytucji kultury: Śląskiego Teatru Lalki i Aktora ATENEUM, Planetarium i Obserwatorium Astronomicznego w Chorzowie, kina Cinema City;
 - wycieczki edukacyjne do Sztolni Królowa Luiza w Zabrze oraz Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach;
 - indywidualne lub grupowe zajęcia z logopedą, psychologiem;
 - zajęcia wyrównawcze oraz korepetycje;
- w ramach wsparcia dla otoczenia:
 - opieka nad dziećmi uczestników projektu korzystających z indywidualnych porad pedagogiczno – psychologicznych, uczestniczących w treningu kompetencji wychowawczych i zajęciach grupy samopomocowej dla osób mających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

9.2. Program pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022

MOPS otrzymał na realizację wyżej wymienionego programu kwotę w wysokości 97.920,00 zł, z której wykorzystał 97.498,21 zł.

Celem było czasowe odciążenie członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie im czasu

na odpoczynek i regenerację. Wsparciem objęto 10 opiekunów osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Usługi były świadczone w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

W ramach programu w okresie od 01.04.2022 r. do 31.12.2022 r. zrealizowano 2.400 godzin opieki wytchnieniowej.

9.3. Program ostonowy „Korpus Wsparcia Seniorów w Siemianowicach Śląskich” na rok 2022.

Powyższy program został przyjęty przez Radę Miasta Siemianowic Śląskich Uchwałą Nr 483 / 2022 z dnia 28 kwietnia 2022 roku. Zgodnie z zapisami programu (§ 9 ust. 2) informacja o sposobie jego realizacji ma stanowić element rocznego sprawozdania z działalności MOPS.

Program był finansowany z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.). MOPS otrzymał na jego realizację kwotę w wysokości 155.391,00 zł (wraz z kosztami obsługi programu), z której wykorzystał 94.783,68 zł.

Realizacja programu swoim zakresem obejmowała dwa moduły.

W ramach modułu I MOPS zapewnił seniorom usługi wsparcia, w tym z zaangażowaniem wolontariusza, który przepracował 8 godzin na rzecz osób starszych.

W ramach modułu II celem programu była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych poprzez zwiększanie dostępu do tzw. opieki na odległość, czyli nowoczesnej formy sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, które czasowo lub stale wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach modułu II w okresie od 01.06.2022 r. do 31.12.2022 r. zostały zrealizowane następujące działania:

- zakup opasek bezpieczeństwa, służących świadczeniu teleopieki, dla 170 osób;

- świadczenie teleopieki, czyli całodobowej usługi polegającej na stałym monitorowaniu stanu zdrowia oraz udzielaniu możliwie najszybszej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, osobom w wieku 65+ w momencie zaistnienia zagrożenia utraty życia, zdrowia i bezpieczeństwa;
- promocja programu: zakup ulotek i plakatów, emisje w Radiu Katowice, publikacja w Dzienniku Zachodnim.

9.4. Program „Asystent Rodziny na rok 2022”.

MOPS otrzymał w ramach powyższego programu dotację z Funduszu Pracy w kwocie 9.000 zł, przeznaczoną na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla asystentów rodziny.

9.5. Program pn. „Aktywny Samorząd”

W 2022 roku MOPS kontynuował realizację wyżej wymienionego programu finansowanego ze środków PFRON. W ciągu roku sprawozdawczego wydatkowano środki w łącznej kwocie 321.263 zł. W programie „Aktywny Samorząd” wyodrębniono dwa moduły. W ramach modułu I złożono 33 wnioski. 28 z nich rozpatrzono pozytywnie. Natomiast w module II złożono 39 wniosków, z których 35 rozpatrzono pozytywnie. Dofinansowanie przyznane w ramach modułu I dotyczyło: specjalistycznego sprzętu komputerowego, wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, naprawy wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, dofinansowania do przedszkola, protezy, nadstawki elektrycznej do wózka ręcznego, przystosowania samochodu, prawa jazdy. Natomiast w ramach modułu II przedmiotem dofinansowania była pomoc w uzyskaniu wykształcenia poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym/dziennym lub niestacjonarnym/wieczorowym/zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu).

9.6. Akcja pn. „Paczuszka dla Staruszka”

MOPS organizuje i koordynuje powyższą świąteczną akcję już od kilku lat. Akcja polega na zbieraniu paczek oraz przekazywaniu ich w okresie świątecznym najbardziej potrzebującym osobom starszym. Cieszy się sporym zainteresowaniem mieszkańców Siemianowic Śląskich. W 2022 roku udało się zebrać około 200 paczek, które zostały przekazane przez siemianowickie instytucje, stowarzyszenia, firmy oraz osoby prywatne. Paczki zawierały produkty żywnościowe, artykuły świąteczne, kartki z życzeniami.

9.7. Nowe projekty

W 2022 roku MOPS pozyskał dofinansowanie na realizację poniższych projektów.

1) „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – gmina Siemianowice Śląskie”.

Głównym celem projektu jest poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego związanego z wojną na terytorium Ukrainy, przebywających na terenie gminy Siemianowice Śląskie, poprzez realizację usług z zakresu wsparcia rodziny dla 20 osób dorosłych oraz 10 dzieci.

Łączna wartość projektu to 252.368,75 zł (w tym dofinansowanie w kwocie 214.513,43 zł z EFS w ramach RPO WSL).

2) „Razem z nami – wsparcie obywateli z Ukrainy z wykorzystaniem potencjału podmiotów reintegracji społecznej”.

Projekt realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w partnerstwie z innymi podmiotami, wśród których jest MOPS. Celem projektu jest reintegracja społeczno-zawodowa osób uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r., ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dzieci, poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej.

Łączna wartość zadań realizowanych przez MOPS wynosi 169.575,00 zł (w tym dofinansowanie w kwocie 155.847,95 zł z EFS w ramach RPO WSL).

3) „Siemianowice przeciw przemocy”.

Jest to projekt realizowany przez MOPS przy współpracy z Komendą Miejską Policji w Siemianowicach Śląskich oraz OIK. Głównym celem jest wykrycie zachowań dysfunkcyjnych na etapie wczesnej profilaktyki.

MOPS otrzymał na realizację projektu dofinansowanie w kwocie 674.335,00 zł w ramach Programu „Sprawiedliwość” finansowanego ze środków funduszy norweskich i środków krajowych.

Wyżej wymienione projekty będą realizowane w roku 2023. Szczegółowe informacje na ich temat będą zawarte w sprawozdaniu z działalności MOPS w 2023 roku.

10. WYBRANE ZAGADNIENIA Z DZIAŁALNOŚCI MOPS

10.1. Wsparcie dla rodzin biologicznych oraz rodzinna piecza zastępcza

10.1.1. Rodzice biologiczni

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W 2022 roku w sytuacji wystąpienia problemów rodzina była obejmowana różnymi formami pomocy, takimi jak wsparcie asystenta rodziny, kuratora sądowego, rodziny wspierającej czy też możliwość uczestniczenia w projektach, w ramach których organizowane były treningi kompetencji wychowawczych, indywidualne poradnictwo psychologiczne i prawne oraz szkolenia i staże zawodowe. Po wyczerpaniu wyżej wymienionych form wsparcia, na wniosek asystenta rodziny lub kuratora sądowego, sąd podejmował decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym MOPS prowadził szereg działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do domu rodzinnego, m.in. poprzez wsparcie rodziców biologicznych w podtrzymywaniu kontaktów z dziećmi, odbudowie więzi rodzinnych i pozytywnych relacji między członkami rodziny. Rodzice biologiczni byli objęci wsparciem asystenta rodziny. Wsparciem tym byli objęci zarówno rodzice, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, jak również rodziny, które na skutek podejmowanych działań odzyskały dzieci. Rodzice biologiczni korzystali z bezpłatnej pomocy prawnika i psychologa oraz pracownika socjalnego. Ponadto były realizowane plany pracy z rodziną, obejmujące działania mające na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Rodziny były też objęte pomocą rodzin wspierających, które udzielały wsparcia w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

MOPS współpracował z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez przekazywanie dokumentacji

dotyczącej sytuacji szkolnej, zdrowotnej i bytowej małoletnich osób zabezpieczonych w pieczy zastępczej oraz ich rodziców.

Rodzice mają prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. Sąd opiekuńczy, orzekając w sprawie kontaktów z dzieckiem, zobowiązywał rodziców do określonego postępowania, np. poprzez skierowanie ich do placówek lub specjalistów zajmujących się terapią rodzinną i poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc. Jednocześnie sąd opiekuńczy wskazywał sposób kontroli wykonania wydanych zarządzeń.

10.1.2. Postępowania administracyjne z zakresu opłat rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

MOPS prowadzi postępowania administracyjne w przedmiocie ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej jako jednostka właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Ustalenie opłaty następuje w drodze decyzji administracyjnej, od której służy odwołanie na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Obowiązek ustalania opłat wynika z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, natomiast szczegółowe warunki ich umarzania w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odraczania terminu płatności, rozkładania na raty lub odstąpienia od ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, reguluje uchwała nr 537/2014 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 30.10.2014 roku. Decyzja w sprawie ustalenia lub odstąpienia od ustalenia opłaty wydawana jest na podstawie zgromadzonych dokumentów umożliwiających rozeznanie sytuacji socjalno-bytowej rodziny.

Zgodnie z zapisami wyżej wymienionej ustawy rodzice ponoszą opłatę od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej i odpowiadają za nią solidarnie. Odsetki ustawowe od opłaty są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna. Należności z tytułu nie ponoszenia opłaty podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wydano

293 decyzje dotyczące przedmiotowej opłaty – wszystkie dotyczyły odstąpienia od jej ustalenia. Najczęstsze powody odstąpienia od ustalenia opłaty to: dochody nie przekraczające kryterium dochodowego, niepełnosprawność, bezrobocie, wychowywanie przez rodzinę innych małoletnich dzieci, a także partycypowanie w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej poprzez płacenie alimentów na ich rzecz.

10.1.3. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej

Dziecko, które nie ma zapewnionej opieki i wychowania ze strony rodziców biologicznych, jest umieszczane w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne,
- rodzinny dom dziecka.

Ustanowiona przez sąd rodzina zastępcza zostaje objęta opieką organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Poza ustawową pomocą finansową na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, może ona liczyć na wsparcie w innych formach, chociażby poprzez opiekę i wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracownika socjalnego czy poprzez poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, pedagogiczne).

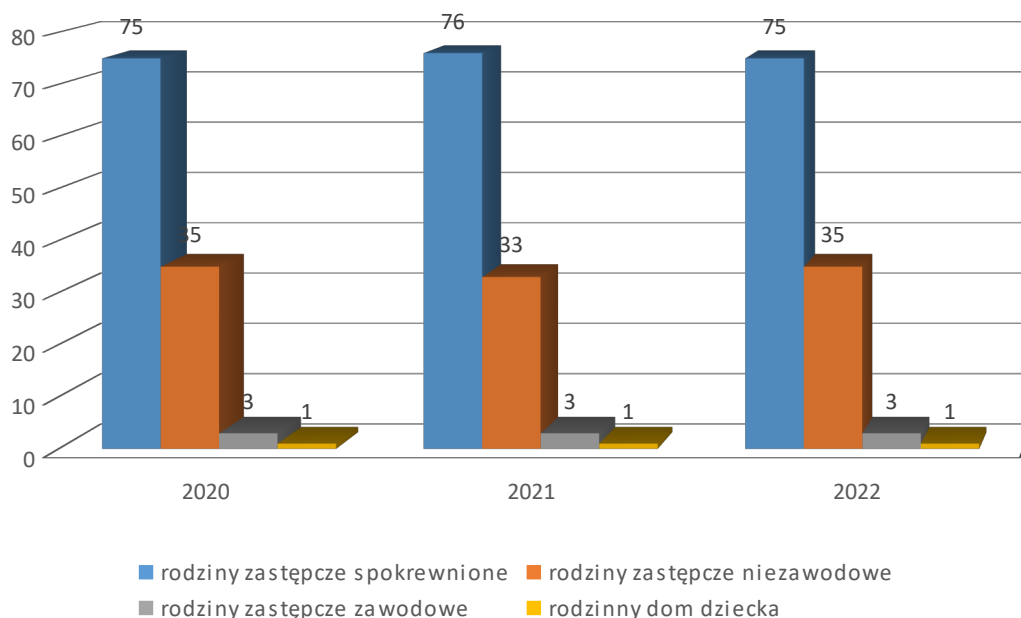
1) Liczba podmiotów pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie Siemianowic Śląskich funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe, spokrewnione oraz rodzinny dom dziecka (RDD).

W roku 2022 w Siemianowicach Śląskich w ramach rodzinnej formy pieczy zastępczej funkcjonowało 113 rodzin zastępczych (w tym 75 rodzin zastępczych spokrewnionych, 35 rodzin zastępczych niezawodowych, 3 rodziny zastępcze zawodowe) oraz 1 rodzinny dom dziecka. W roku sprawozdawczym nie utworzono nowych rodzin zastępczych zawodowych, w tym specjalistycznych.

Poniższy wykres przedstawia strukturę rodzinnej pieczy zastępczej na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Wykres nr 7. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej wg rodzaju w latach 2020 - 2022.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

2) Liczba dzieci w poszczególnych rodzajach rodzinnej pieczy zastępczej.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2022 r. najwięcej było rodzin zastępczych wychowujących jedno przyjęte dziecko – ich liczba wyniosła 81. Rodzin opiekujących się dwojgiem dzieci było 21, a rodzin wychowujących troje dzieci – 10. 1 rodzina opiekowała się czworgiem dzieci. W rodzinnym domu dziecka w ciągu roku sprawozdawczego przebywało łącznie 13 dzieci (narastająco od początku roku).

Tabela nr 8. Rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka w 2022 r., według liczby przyjętych dzieci.

Liczba przyjętych dzieci	Liczba				Razem
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinne domy dziecka	
Rodziny z 1 dzieckiem	54	27	0	0	81
Rodziny z 2 dziećmi	14	5	2	0	21
Rodziny z 3 dziećmi	6	3	1	0	10

Rodziny z 4 dzieci	1	0	0	0	1
Rodziny z 5 dzieci	0	0	0	0	0
Rodziny z 6 i więcej dzieci	0	0	0	1	1
Razem	75	35	3	1	114

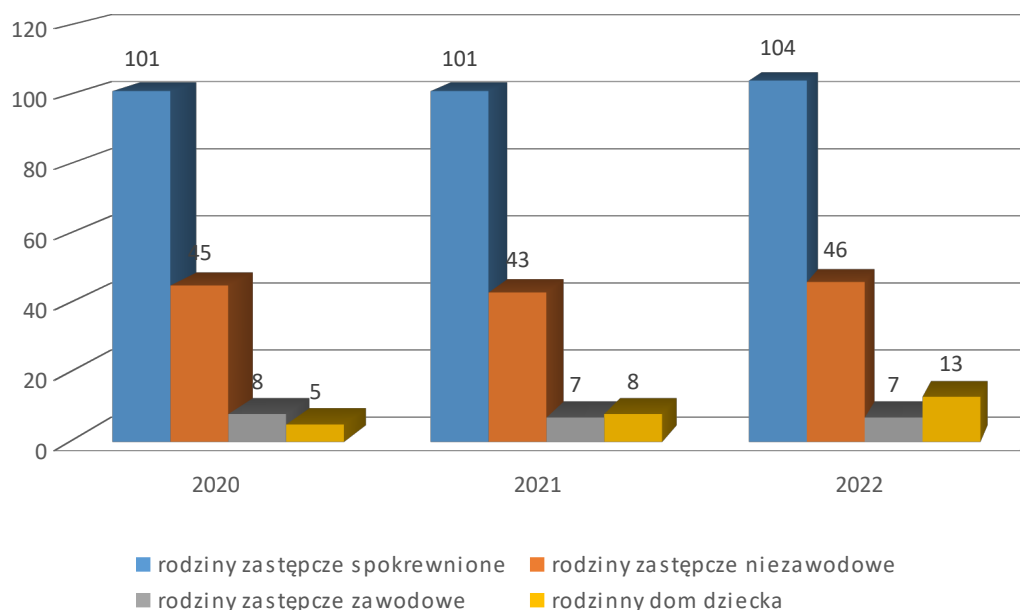
Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

3) Typy rodzinnej formy pieczy zastępczej i liczba dzieci w nich umieszczonych.

W roku sprawozdawczym w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 170 dzieci: 104 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 46 w rodzinach zastępczych niezawodowych, 7 w rodzinach zastępczych zawodowych, 13 w rodzinnym domu dziecka (narastająco od początku roku).

Poniższy wykres przedstawia strukturę rozmieszczenia dzieci w 3 ostatnich latach.

Wykres nr 8. Liczba dzieci wg typu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

4) Wiek dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka.

Dane w poniższej tabeli wskazują na fakt, że najwięcej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej jest w wieku 7- 13 lat oraz w wieku 14-18 lat. Ponadto znaczna grupa osób osiągnięcej pełnoletność zdecydowała się na pozostanie w rodzinnej pieczy zastępczej, jednocześnie kontynuując naukę.

Tabela nr 9. Wiek dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka w roku 2022.

Przedział wiekowy	Liczba dzieci				
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny dom dziecka	Razem
0-3	3	0	0	9	12
4-6	3	3	1	3	10
7-13	36	20	3	0	59
14-18	40	12	0	0	52
powyżej 18	22	11	3	1	37
Razem	104	46	7	13	170

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

5) Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności/orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka.

Ze względu na zły stan zdrowia (choroby przewlekłe, w tym choroby sprzężone) część wychowanków rodzin zastępczych posiada orzeczenie o niepełnosprawności (dzieci w wieku do lat 16) lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (po ukończeniu 16 lat). W roku sprawozdawczym wśród 170 dzieci było 21 mających orzeczoną niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności.

6) Wiek osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka.

W roku 2022 największą część rodzin zastępczych stanowiły rodziny, w których osoby pełniące tę funkcję były w wieku 61-70 lat (było ich 39). Znaczną grupę stanowili

również rodzice zastępczy w wieku 51-60 lat (33 osoby). Rodziców zastępczych w przedziale wiekowym 41-50 lat było 17. Wśród rodziców zastępczych nie było osób zaliczanych do najmłodszej kategorii wiekowej (wiek do 21 lat).

Tabela nr 10. Wiek osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka w roku 2022.

Wiek osoby	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny dom dziecka	Razem
Do 21 lat	0	0	0	0	0
22-30	2	2	0	0	4
31-40	5	8	0	0	13
41-50	4	12	1	0	17
51-60	24	6	2	1	33
61-70	32	7	0	0	39
71 lat i więcej	8	0	0	0	8
Razem	75	35	3	1	114

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

7) Rodzaje sieroctwa.

Najczęstszym rodzajem sieroctwa wśród dzieci umieszczonych w różnych typach rodzin zastępczych jest sieroctwo społeczne, tj. stan, w którym dziecko jest pozbawione opieki rodzicielskiej z innych powodów, niż śmierć rodziców. Przykładami powodów sieroctwa społecznego są: dezintegracja rodziny (w wyniku rozwodu lub braku związków emocjonalnych), niewłaściwa atmosfera wychowawcza, brak jednolitego kierunku w wychowaniu, zjawiska patologii społecznych (jak prostytucja, przestępczość, narkomania, alkoholizm), choroby psychiczne lub somatyczne rodziców. Powyższe zjawisko w 2022 roku dotyczyło 135 dzieci. Ze względu na pólsieroctwo (śmierć jednego z rodziców przy jednoczesnych niewystarczających kompetencjach wychowawczych drugiego rodzica) w rodzinach zastępczych przebywało 18 dzieci, natomiast z powodu sieroctwa zupełnego (śmierć obojga rodziców) pod opieką rodzin zastępczych znajdowało się 17 dzieci.

Tabela nr 11. Rodzaje sieroctwa wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku.

Rodzaje sieroctwa	Sieroctwo zupełne	Półsieroctwo	Sieroctwo społeczne	Razem
Liczba dzieci	17	18	135	170

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

8) Rodzinny dom dziecka.

W 2022 r. w Siemianowicach Śląskich funkcjonował jeden rodzinny dom dziecka (RDD). Pod opieką RDD (narastająco od początku roku) łącznie przebywało 13 osób: jedno dziecko w wieku 9 miesięcy, dwoje w wieku 1 roku, dwoje w wieku 1,5 roku, jedno w wieku 2 lat, jedno w wieku 2,5 roku, dwoje w wieku 3 lat, dwoje w wieku 4 lat, jedno w wieku 5 lat i pełnoletni wychowanek w wieku 19 lat. RDD jest objęty pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

9) Świadczenia finansowe na rzecz rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka.

MOPS wypłacił rodzinom zastępczym i rodzinnemu domowi dziecka następujące świadczenia:

1. w ramach zadań własnych powiatu:

- **1.782.681,49 zł** - świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci i pełnoletnich wychowanków w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka;
- **16.850 zł** - jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami 22 dzieci przyjmowanych do 14 rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka;
- **20.263,09 zł** - środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka;
- **4.100 zł** - środki finansowe na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, dla osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka;

Ponadto MOPS wypłacił następujące wynagrodzenia wraz z pochodnymi:

- **134.864,82 zł** dla rodzin zastępczych zawodowych;

- **88.524,74 zł** dla 2 osób prowadzących rodzinne domy dziecka (jeden rodzinny dom dziecka jest prowadzony na terenie Siemianowic Śląskich, a drugi w Szczyrku);
- **67.572,72 zł** dla 2 osób zatrudnionych w rodzinnym domu dziecka do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (stawka za godzinę pracy wynosiła 19,70 zł brutto, natomiast łączna liczba godzin przepracowanych przez dwie osoby wynosiła 3.120);

2. w ramach zadań zleconych:

- **269.003,45 zł** - dodatek wychowawczy dla 112 dzieci przebywających w 83 rodzinach zastępczych i 1 rodzinnym domu dziecka;
- **79.730,42 zł** – dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego dla 36 dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych nr 1, nr 2 i nr 3 w Siemianowicach Śląskich.

10) Szkolenia dotyczące pieczy zastępczej.

W 2022 r. MOPS skierował na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej 9 osób. 6 z nich zdobyło kwalifikacje, a 3 są w trakcie szkolenia. Szkolenie zostało przeprowadzone przez Fundację MAIO z siedzibą we Wrocławiu. Kandydaci zostali poddani diagnozie psychologiczno-pedagogicznej przeprowadzonej pod kątem spełniania przez nich warunków w zakresie posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W roku sprawozdawczym odbyło się szkolenie dla funkcjonujących rodzin zastępczych i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka w celu podniesienia ich kompetencji w opiece nad dziećmi. Temat szkolenia brzmiał „Czy to dziecko jest złe? Mity i prawdy. Akceptacja, zrozumienie i empatia jako klucz do zbudowania dobrej relacji dziecko-dorosły, w tym z uwzględnieniem niepełnosprawności”. Szkolenie w wymiarze 20 godzin lekcyjnych objęło 10 osób i odbyło się w październiku 2022 roku.

10.1.4. Asystenci rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogą zostać objęte wsparciem asystenta rodziny.

Asystent rodziny podejmuje współpracę z rodziną na wniosek pracownika socjalnego, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i analizie sytuacji rodziny. Jeżeli zostaje stwierdzona konieczność udzielenia pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskuję do Dyrektora MOPS o jego przydzielenie. Zgodnie z zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora MOPS, decyzja o objęciu rodziny wsparciem asystenta rodziny jest podejmowana na posiedzeniu powołanego do tego celu zespołu w ramach MOPS, w którym uczestniczy pracownik socjalny pracujący z rodziną, asystent rodziny, kierownik Działu Pomocy Środowiskowej oraz kierownik Działu Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodziny. W roku sprawozdawczym ze wsparcia asystentów rodziny korzystało łącznie 59 rodzin.

Również sąd rodzinny, w drodze postanowienia, decyduje o udzieleniu rodzinie wsparcia w formie pomocy asystenta rodziny. Procedura przyznania rodzinie asystenta rodziny jest taka sama, jak opisana powyżej. W 2022 roku łączna liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny pracowali na podstawie postanowienia sądu, wynosiła 12 (w tym 4 rodziny, które zostały objęte wsparciem asystenta rodziny w ciągu roku sprawozdawczego).

Poniższa tabela zawiera informacje o liczbie rodzin oraz dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w 2021 i 2022 roku.

Tabela nr 12. Rodziny i dzieci objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2022.

Lp.	Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		Liczba dzieci w rodzinach	
		2021	2022	2021	2022
1	Pełna	33	28	83	62
2	Niepełna	24	31	47	64
Razem		57	59	130	126

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W roku sprawozdawczym w stosunku do roku 2021 spadła liczba rodzin pełnych i liczba dzieci w nich przebywających. Wzrosła liczba rodzin niepełnych oraz liczba dzieci w tych rodzinach. Wynika z tego, że samotni rodzice sprawują opiekę nad większą liczbą dzieci, generuje to większe problemy opiekuńczo-wychowawcze i konieczność większej aktywności asystenta w tych rodzinach. Asystent rodziny, we współpracy z członkami rodziny oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, opracowuje oraz realizuje plan pracy z rodziną. Dokument ten obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

Asystent rodziny uczestniczy w grupach roboczych dotyczących rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieskiej Karty. W roku sprawozdawczym asystenci rodziny udzielili wsparcia 5 rodzinom, w których wszczęto tę procedurę. Dla porównania: w 2021 roku było 10 takich rodzin. Widoczny jest wyraźny spadek w tym obszarze problemowym.

Asystenci rodziny ściśle współpracują z wychowawcami zatrudnionymi w placówkach wsparcia dziennego, do których uczęszczają dzieci z rodzin objętych wsparciem. Ponadto biorą udział w posiedzeniach zespołów ds. oceny sytuacji dziecka w placówce i wspólnie z innymi specjalistami uczestniczą w opracowaniu planu pomocy dziecku. W 2022 roku asystenci rodziny pracowali z 15 rodzinami objętymi pomocą placówek wsparcia dziennego. W tych rodzinach było 22 dzieci.

W roku sprawozdawczym asystenci rodziny motywowali członków rodzin do udziału w realizowanym przez MOPS projekcie pn. „Rozwój usług społecznych w Siemianowicach Śląskich”, dofinansowanym z EFS. W ramach projektu rodziny mogły uczestniczyć m.in. w treningu kompetencji wychowawczych, indywidualnym poradnictwie psychologicznym i prawnym, miały także możliwość korzystania z pomocy asystenta rodziny.

Zadania asystenta rodziny są określone również w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, zgodnie z którą asystent koordynuje działania w zakresie poradnictwa m.in. dla kobiet w okresie ciąży i połogu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, oraz rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu.

W roku sprawozdawczym nie było rodzin zgłaszających potrzebę objęcia wsparciem asystenta zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

10.1.5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

Koordinatory rodzinnej pieczy zastępczej wykonują zadania zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koordinatory współpracują z rodzinami zastępczymi oraz rodzinnym domem dziecka na ich wniosek. W 2022 roku zatrudnieni przez MOPS koordynatorzy wspierali 79 rodzin zastępczych oraz 1 rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze, które nie wniosowały o wsparcie koordynatora, są objęte pomocą pracownika socjalnego. W 2022 roku pracownik socjalny miał pod opieką 34 rodziny zastępcze, w tym: 3 rodziny zastępcze zawodowe, 8 rodzin zastępczych niezawodowych i 23 rodziny zastępcze spokrewnione.

Poniższa tabela zawiera informacje na temat liczby różnych form rodzinnej pieczy zastępczej, z którymi pracowali koordynatorzy.

Tabela nr 13. Wsparcie różnych form rodzinnej pieczy zastępczej przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku.

Formy	Liczba
Rodziny zastępcze spokrewnione	52
Rodziny zastępcze Niezawodowe	27
Rodziny zastępcze Zawodowe	0
Rodzinny dom dziecka	1
Razem	80

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Koordinator lub pracownik socjalny, we współpracy z psychologiem, wydaje dla sądu opinie o osobach będących kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2022 r. na wniosek sądu wydano 16 takich opinii.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej, we współpracy z ustanowioną przez sąd rodziną zastępczą lub rodzinnym domem dziecka, sporządza roczny plan pracy. Następnie

plan jest realizowany, czego podsumowaniem jest roczne sprawozdanie z pracy z rodziną zastępczą. Obowiązkiem koordynatora jest również sporządzanie okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej. Ocena jest sporządzana na bazie kontaktów z rodziną zastępczą oraz posiedzeń zespołu, który tworzą przedstawiciele instytucji wspierających rodzinę i dziecko, odpowiednio do sytuacji dziecka. W skład zespołu wchodzi pracownicy instytucji oświatowych (psycholodzy, pedagodzy, wychowawcy), kuratorzy sądowi, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego, asystenci rodziny, pracownicy socjalni, a także opiekunowie zastępczy i rodzice biologiczni. W roku sprawozdawczym odbyło się 260 posiedzeń zespołów.

Obszarem działania koordynatorów jest również współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny – celem jest koordynacja działań wspierających.

Dzięki stałemu kontaktowi z rodziną, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest w stanie zdiagnozować jej problemy, określić potrzeby i udzielić stosownego wsparcia.

10.2. Umieszczanie dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W Siemianowicach Śląskich w 2022 roku instytucjonalna piecza zastępcza była realizowana przez następujące placówki:

- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą nr 1 (w skrócie POW nr 1),
- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą nr 2 (w skrócie POW nr 2),
- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą nr 3 (w skrócie POW nr 3).

Wymienione placówki prowadziły swoje działania w pięciu całodobowych mieszkaniach koedukacyjnych, które łącznie są przeznaczone dla 38 dzieci. Pobyt wychowanków w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest dozwolony również po osiągnięciu przez nich pełnoletności, do czasu ukończenia 25 roku życia, jeżeli kontynuują naukę. Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze spełniają podstawowe funkcje rodziny w zakresie opieki i wychowania zapewniając podopiecznym wszechstronną opiekę oraz stwarzając sprzyjające warunki do prawidłowego rozwoju. Ponadto Placówki współpracują z rodzinami dzieci w celu usprawnienia ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenia możliwości dla ewentualnego powrotu do domu rodzinnego.

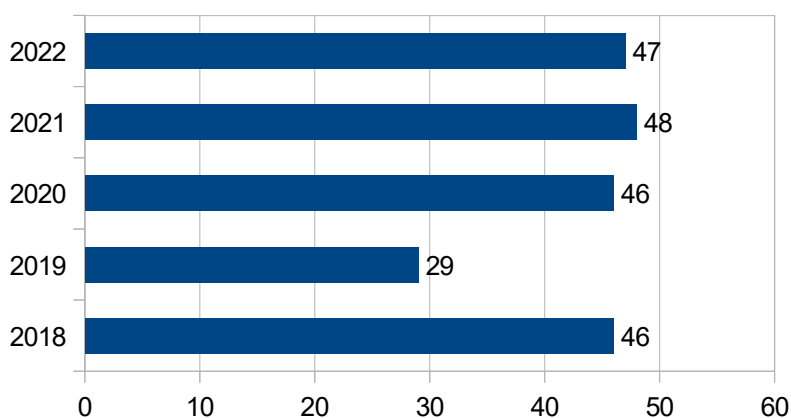
Pomimo tego, że w Siemianowicach Śląskich w ramach trzech Placówek funkcjonowało pięć mieszkań zapewniających łącznie 38 miejsc, w roku sprawozdawczym zachodziła konieczność umieszczania dzieci również poza miastem. Wynika to z faktu, że liczba dzieci, którym MOPS jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej był zobowiązany zapewnić miejsce, była większa, niż liczba wolnych miejsc zapewnionych przez POW nr 1, POW nr 2, POW nr 3, jak również podmioty rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2022 roku MOPS umieścił w pieczy zastępczej łącznie 47 dzieci. Część z nich w ciągu roku zmieniała formę pieczy zastępczej. Szczegółowe informacje na ten temat przedstawiają się następująco:

- 16 dzieci zostało bezpośrednio i docelowo umieszczonych w POW nr 1, nr 2, nr 3 w Siemianowicach Śląskich;
- 10 dzieci zostało tymczasowo umieszczonych w POW nr 1, nr 2, nr 3 w Siemianowicach Śląskich, a następnie:
 - 2 z nich zostało umieszczonych w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych funkcjonujących poza miastem;
 - 2 zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej na terenie Siemianowic Śląskich;
 - 6 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Siemianowicami Śląskimi;
- 21 dzieci zostało bezpośrednio umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Siemianowic Śląskich.

Poniżej znajduje się wykres obrazujący liczbę dzieci, które MOPS umieścił w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2022. Jak widać, w roku 2019 liczba małoletnich objętych tą formą pomocy wyraźnie spadła w odniesieniu do roku 2018. Rok 2020 przyniósł wzrost, który oznaczał powrót do poziomu z roku 2018. W latach 2021 – 2022 liczba dzieci utrzymywała się na stałym poziomie.

Wykres nr 9. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2022.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

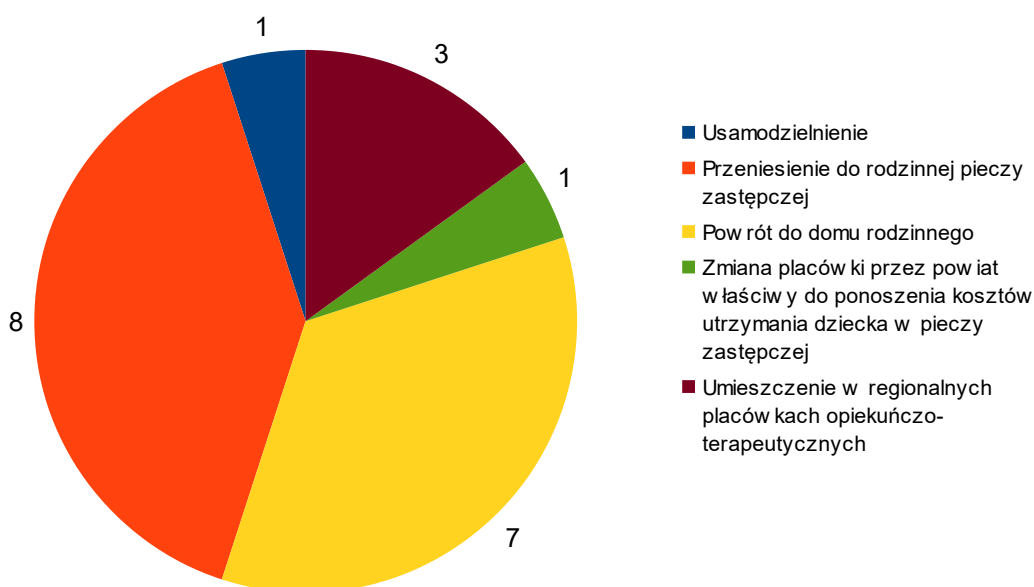
Szczególne trudności sprawia zapewnienie opieki dzieciom w wieku do dziesiątego roku życia. Zgodnie z art. 95 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, takie dzieci powinny być umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, niestety nie ma dostatecznej liczby chętnych osób – kandydatów na rodziców zastępczych. MOPS zapewnia małoletnim miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie całej Polski. W roku sprawozdawczym dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych w Namysłowie (woj. opolskie), Białobrzegach (woj. mazowieckie), Rawiczu (woj. wielkopolskie), Limanowej (woj. małopolskie) oraz Kartuzach (woj. pomorskie).

Od kilku lat MOPS zawiera z korporacją taksówkarską umowy na dowóz dzieci do pieczy zastępczej. W 2022 r. wykonano 13 kursów, przewieziono 15 dzieci. łączne wydatki z tego tytułu wyniosły 4.176,82 zł.

W 2022 roku 13 wychowanków opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie Siemianowic Śląskich, w tym:

- 7 dzieci powróciło do domu rodzinnego;
- 1 osoba po osiągnięciu pełnoletności rozpoczęła proces usamodzielnienia;
- 3 dzieci zostało przeniesionych do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie kraju;
- 2 dzieci zostało umieszczonych w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych.

Wykres nr 10. Przyczyny opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej przez wychowanków w 2022 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Gdy dochodzi do umieszczenia małoletnich w innych powiatach, miasto Siemianowice Śląskie jest zobowiązane do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, a także na pokrycie średnich miesięcznych kosztów utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Ten obowiązek ciąży na powiecie, w którym dziecko zamieszkiwało, zanim zostało po raz pierwszy objęte pieczą zastępczą. W związku z powyższym są zawierane porozumienia między powiatami.

W 2022 r. zawarto:

- 11 porozumień z powiatami, na terenie których w rodzinnej pieczy zastępczej zostały umieszczone dzieci pochodzące z Siemianowic Śląskich;
- 10 porozumień z powiatami, na terenie których w instytucjonalnej pieczy zastępczej zostały umieszczone dzieci pochodzące z Siemianowic Śląskich.

10.3. Usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej

Kwestie dotyczące osób usamodzielnianych zostały uregulowane zarówno w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak i w ustawie o pomocy społecznej. Osoby usamodzielniane to osoby, które:

- zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - do uzyskania pełnoletności na mocy postanowień sądów pozostawały w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - do uzyskania pełnoletności przebywały w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Pełnoletni wychowankowie mogą otrzymać wsparcie w formie pieniężnej oraz niepieniężnej.

Forma pieniężna obejmuje:

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki;
- pomoc na zagospodarowanie w formie pieniężnej lub rzeczowej;
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie.

Forma niepieniężna obejmuje:

- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu chronionym;
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia;
- pomoc w postaci pracy socjalnej.

Poniższa tabela zawiera dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia, z których korzystali w 2022 roku usamodzielniani wychowankowie.

Tabela nr 14. Rodzaje pomocy udzielonej usamodzielnianym wychowankom w 2022 roku.

Rodzaje pomocy	Liczba wychowanków:	
	rodzin zastępczych	placówek
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	19	20
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	5	6
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	5	2
Praca socjalna	26	28

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.3.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przysługuje osobie usamodzielnianej, która kontynuuje naukę: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, na uczelni, na kursach (jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia), u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego. Wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosiła:

- w przypadku osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą - do maja 2022 r. 566 zł miesięcznie, natomiast od czerwca 2022 r. - 595 zł miesięcznie;
- w przypadku osób opuszczających dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy – 551,10 zł miesięcznie.

Otrzymująca ten rodzaj pomocy osoba usamodzielniana jest zobowiązana przedłożyć, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, zaświadczenie stwierdzające kontynuowanie nauki. Jeżeli osoba usamodzielniana opuszczająca pieczę zastępczą spełnia warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc może zostać jej przyznana bez względu na wysokość dochodu. Natomiast w przypadku osób

opuszczających ośrodki, o których mowa powyżej, dochód nie może przekraczać 200 % kwoty kryterium dochodowego.

W roku sprawozdawczym usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych z tytułu przyznanej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki wypłacono świadczenia w łącznej wysokości 88.796,06 zł, natomiast usamodzielnianym wychowankom placówek i ośrodków na kwotę 101.381,52 zł.

10.3.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, pomoc na usamodzielnienie jest udzielana na wniosek osób usamodzielnianych. Może zostać wypłacona nie później, niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Celem przyznania tego świadczenia jest poprawa warunków mieszkaniowych usamodzielnianych osób oraz podniesienie ich kwalifikacji zawodowych (kursy, szkolenia).

W 2022 roku wszystkie przyznane świadczenia w ramach pomocy na usamodzielnienie zostały wykorzystane na poprawę warunków mieszkaniowych (głównie remonty otrzymanych lokali z zasobów komunalnych oraz doposażenie mieszkań w meble i urządzenia gospodarstwa domowego). Pomoc na usamodzielnienie do maja 2022 r. wynosiła 3.730 zł/7.458 zł, natomiast w czerwcu 2022 r. kwoty te zostały zwaloryzowane do wysokości 3.921 zł/7.839 zł. Wysokość świadczenia uzależniona była od okresu pobytu oraz formy pieczy zastępczej, którą opuścił usamodzielniany wychowanek. Ogólna kwota przekazanej pomocy pieniężnej wyniosła 75.224 zł.

10.3.3. Pomoc na zagospodarowanie

Usamodzielniani wychowankowie mają możliwość skorzystania z pomocy na zagospodarowanie w formie pieniężnej lub rzeczowej.

W 2022 r. pomoc na zagospodarowanie o łącznej wartości 12.299 zł przyznano 7 usamodzielnianym wychowankom. Pomoc była wypłacana w wysokości 1.763 zł/1.782 zł na osobę. Pomoc obejmowała materiały budowlane, meble, niezbędne przedmioty codziennego użytku. Jej celem było poprawienie warunków mieszkaniowych usamodzielnianych osób.

10.3.4. Mieszkanie chronione

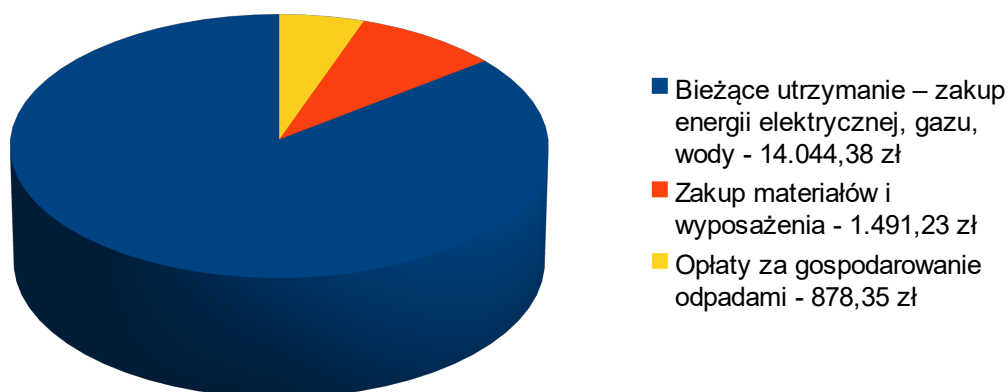
W Siemianowicach Śląskich od 12 lat istnieje mieszkanie chronione dla pełnoletnich osób usamodzielniających się. Funkcjonuje przy ulicy Hutniczej 17/3. Jest przeznaczone dla osób opuszczających całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, rodziny zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Daje schronienie pełnoletnim osobom usamodzielniającym się, które nie mogą powrócić do domu rodzinnego na czas odpowiedni do uzyskania samodzielnego mieszkania oraz do nabycia umiejętności społecznych. Warunki ubiegania się o pobyt w mieszkaniu chronionym to:

- ukończenie 18 roku życia,
- posiadanie zatwierdzonego Indywidualnego Programu Usamodzielnienia,
- rozpoczęcie lub gotowość do rozpoczęcia procesu usamodzielnienia z chwilą uzyskania skierowania do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym treningowym,
- zdolność do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych,
- brak tytułu prawnego do innego lokalu lub w przypadku posiadania takiego uprawnienia - brak możliwości jego wykorzystania.

Osoba usamodzielniana może przebywać w mieszkaniu chronionym przez okres niezbędny do usamodzielnienia, ale maksymalnie do 25 roku życia. Czas trwania pobytu jest przedłużany decyzją administracyjną co 6 miesięcy.

Mieszkanie jest przeznaczone dla 3 osób. Znajdują się w nim 3 pokoje. Wydatki na utrzymanie mieszkania są pokrywane ze środków gminy. Poniższy wykres przedstawia strukturę kosztów utrzymania mieszkania chronionego w 2022 roku, które wyniosły 16.413,96 zł.

Wykres nr 11. Koszty utrzymania mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej w 2022 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2022 r. w mieszkaniu przebywały 3 osoby usamodzielniane, w tym 1 wychowanek rodziny zastępczej oraz 2 wychowanki placówki opiekuńczo-wychowawczej. Mieszkancki kontynuowały naukę lub pracowały. Złożyły wnioski o przydzielenie mieszkań z zasobów miasta. W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Siemianowic Śląskich nr 321/2021 z dnia 25 marca 2021 r. odpłatność, w zależności od wysokości posiadanego dochodu, wynosi od 10 do 35 % dochodu osoby przebywającej w mieszkaniu chronionym.

10.3.5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej zmagają się z istotnym problemem dotyczącym mieszkań. Nie są w stanie sami kupić lub wynająć mieszkań na wolnym rynku, ponieważ z racji swojego młodego wieku najczęściej uczą się, zwykle ich jedynym dochodem jest pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki (nieliczni wychowankowie otrzymują renty rodzinne lub alimenty).

Niewielu wychowanków decyduje się na zawarcie umów najmu z prywatnymi właścicielami lokali. W 2022 r. w wynajętych mieszkaniach na terenie Siemianowic Śląskich oraz innych miast mieszkały 4 osoby realizujące Indywidualny Program Usamodzielnienia, natomiast 6 wychowanków otrzymało mieszkania z zasobów miasta.

10.4. Wolontariat

W 2022 roku MOPS kontynuował opartą na wolontariacie pomoc dla swoich podopiecznych: dzieci, osób niepełnosprawnych i osób starszych. Celem prowadzonych działań jest propagowanie idei wolontariatu, kształtowanie pożądanych postaw, rozwijanie empatii i zrozumienia, inspirowanie do aktywnego spędzania czasu, współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność społeczną. MOPS nadal współpracował z Miejską Biblioteką Publiczną im. Anny Szaneckiej w Siemianowicach Śląskich, która udostępniała pomieszczenia dla działań związanych z wolontariatem.

W 2022 roku dziewięć osób wykonywało pracę w ramach wolontariatu: sześć osób prowadziło korepetycje/zajęcia dla dzieci, dwie wykonywały pracę na rzecz osób niepełnosprawnych, jedna na rzecz osób starszych. Łącznie przepracowały one 136 godzin.

Podczas Gali „Siemianowickich Barw Wolontariatu” wolontariuszka współpracująca z MOPS została wyróżniona za pomaganie dzieciom w nauce.

Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne, w roku sprawozdawczym wolontariat był bardzo ograniczony. W związku z tym pracownicy socjalni MOPS przejęli większość zadań, które wcześniej wykonywali wolontariusze.

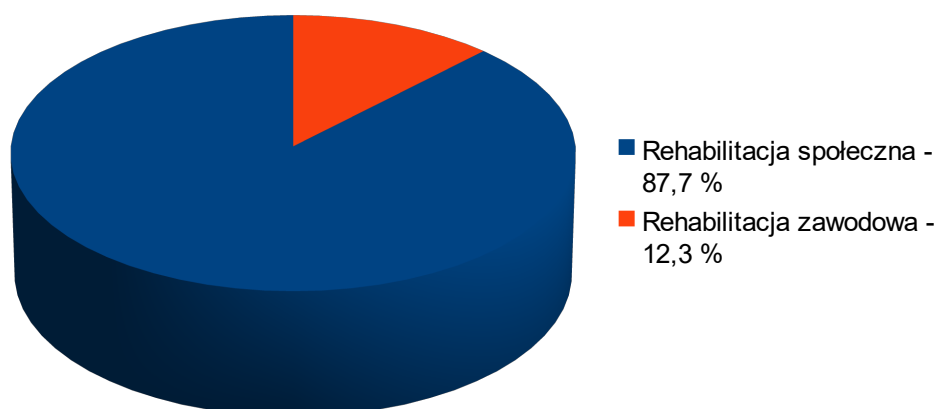
MOPS przeprowadził kampanię informacyjno-promocyjną dotyczącą wolontariatu, skierowaną do mieszkańców Siemianowic Śląskich, która obejmowała m.in. kontakt ze szkołami na terenie miasta.

10.5. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych jest ważnym elementem różnych działań prowadzonych przez MOPS, dotyczy to m.in. części realizowanych projektów społecznych. Wyodrębnioną kategorię stanowią zadania, których realizacja jest

finansowana środkami pochodzącymi z PFRON. Realizacja tych zadań należy do MOPS zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Uchwałą Rady Miasta Siemianowic Śląskich Nr 465/2022 z dnia 24 marca 2022 roku, zmienioną Uchwałą Nr 572/2022 z dnia 24 listopada 2022 roku, środki PFRON służące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w kwocie 3.208.443 zł zostały podzielone i przeznaczone na poszczególne zadania. Na rehabilitację społeczną przeznaczono 2.814.036 zł, na rehabilitację zawodową 394.407 zł. Poniższy wykres przedstawia strukturę zaplanowanych wydatków.

Wykres nr 12. Struktura przeznaczenia środków PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w 2022 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

MOPS realizuje zadania związane z rehabilitacją społeczną, natomiast rehabilitacją zawodową zajmuje się PUP.

Rzeczywiste wydatki na rehabilitację społeczną wyniosły 2.814.001 zł, co oznacza, że plan został zrealizowany niemal w 100 % (nie wykorzystano 35 zł). Poniższa tabela przedstawia sposób wydatkowania środków finansowych przekazanych przez PFRON na realizację celów związanych z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 15. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych – wydatkowanie środków finansowych PFRON wg zadań w 2022 roku.

Zadania	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Pozostało (w zł)
1. Dofinansowanie kosztów działania WTZ.	1.942.200	1.942.200	0
2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	198.608	198.608	0
3. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego (w tym dla instytucji), przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych.	454.814	454.779	35
4. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.	198.414	198.414	0
5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	20.000	20.000	0
Razem	2.814.036	2.814.001	35

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Liczba zrealizowanych wniosków, z rozróżnieniem na poszczególne zadania, jest przedstawiona poniżej w tabeli.

Tabela nr 16. Rehabilitacja społeczna – realizacja wniosków wg zadań w 2022 r.

Zadania	Liczba wniosków złożonych	Liczba wniosków zrealizowanych
1. Dofinansowanie kosztów działania WTZ.	1	1
2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	45	26
3. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego (w tym dla instytucji), przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych.	268	184
4. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.	293	89
5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	5	5
Razem	612	305

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.5.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

W roku sprawozdawczym w MOPS złożono 293 wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Zrealizowano 89 wniosków. Przeznaczona na realizację tego zadania kwota, wynosząca 198.414 zł, została wydatkowana w całości.

10.5.2. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (w tym dla instytucji), przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Wnioski o dofinansowanie w ramach w/w zadania złożyło 267 osób fizycznych oraz 1 instytucja. Zrealizowano 184 wnioski. Na dofinansowanie przeznaczono kwotę wynoszącą 454.814 zł, z której wydano 454.779 zł.

Instytucja otrzymała dofinansowanie do zakupu kabiny lustrzanej, łóżka do masażu, łóżka do rehabilitacji, wibropodestu. Natomiast w przypadku zdecydowanej większości zrealizowanych wniosków, które zostały złożone przez osoby fizyczne, dofinansowanie dotyczyło zakupu: aparatów słuchowych, pieluchomajtek, protez, butów ortopedycznych, wózków inwalidzkich, balkoników, kul, materacy.

10.5.3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2022 r. o dofinansowanie w wyżej wymienionym zakresie ubiegało się 5 osób prawnych, które złożyły 5 wniosków. Wszystkie uzyskały wsparcie. Łączna kwota przyznanego dofinansowania wyniosła 20.000 zł i została wydana w całości. Z dofinansowanych działań skorzystało około 160 osób niepełnosprawnych, będących członkami następujących organizacji pozarządowych:

- Siemianowickie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca”,
- Polski Związek Niewidomych, Koło w Siemianowicach Śląskich,
- Siemianowickie Stowarzyszenie Amazonek „Razem”,
- Śląskie Stowarzyszenie Kulturalne Osób Niepełnosprawnych,
- Fundacja „Modus Vivendi”.

10.5.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

W roku 2022 zostało złożonych 45 wniosków dotyczących likwidacji wyżej wymienionych barier, 26 z nich zostało zrealizowanych. Na realizację przeznaczono kwotę w wysokości 198.608 zł, którą wykorzystano w całości. Poniższa tabela przedstawia strukturę zrealizowanych wniosków wg rodzajów likwidowanych barier.

Tabela nr 17. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w 2022 roku.

Rodzaj bariery	Liczba zrealizowanych wniosków	Wydatkowana kwota (w zł)
Bariery architektoniczne	10	135.811
Bariery w komunikowaniu się	9	14.325
Bariery techniczne	7	48.472
Suma	26	198.608

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.5.5. Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej

Przy Siemianowickim Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca” działają Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ). W 2022 r. korzystało z nich 75 uczestników. Kwota dofinansowania wyniosła 2.158.000 zł. Środki zostały wykorzystane w całości. Zgodnie z art. 10b i 68c Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, 90 % (1.942.200 zł) kosztów działalności WTZ pokryły środki PFRON, a 10 % (215.800 zł) środki powiatu (miasta).

Wydatkowanie środków finansowych na poszczególne rodzaje kosztów przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela nr 18. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działalność WTZ w 2022 r.

Lp.	Rodzaj kosztów	Wydatki w złotych	
		środki PFRON	środki powiatu
1.	Wynagrodzenia pracowników, w tym nagrody jubileuszowe	1.420.000	142.620
2.	Składki ZUS	255.000	22.500
3.	Materiały	20.000	-
4.	Materiały do terapii, w tym PGD	43.000	5.000
5.	Energia	56.000	6.000
6.	Eksploatacja samochodu	30.500	9.580
7.	Usługi obce	40.625	13.000
8.	Szkolenia	2.000	3.000
9.	Ubezpieczenie uczestników i mienia	4.400	1.600
10.	Trening ekonomiczny	15.225	12.000
11.	Wycieczki	19.000	-
12.	Doposażenie	36.450	500
Razem		1.942.200	215.800
łącznie		2.158.000	

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w WTZ działających na terenie innego powiatu, jest zobowiązany do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON, w wysokości i na zasadach określonych w porozumieniu zawartym z powiatem, na terenie którego działają WTZ. W związku z powyższym, w roku 2022 miasto Siemianowice Śląskie zawarło porozumienia z Chorzowem, Katowicami, Będzinem i Piekarami Śląskimi w przedmiotowej sprawie.

W roku 2022, podobnie jak w latach wcześniejszych, Dyrektor MOPS powołał komisję, która zajmowała się analizą złożonych wniosków dotyczących wsparcia ze środków na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych oraz przedstawianiem opinii i propozycji przyznania środków finansowych Dyrektorowi. Oprócz pracowników MOPS, do udziału w pracach komisji zostali zaproszeni: pracownik Wydziału Polityki

Społecznej Urzędu Miasta, przedstawiciel Rady Miasta, Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Organizacji Pozarządowych.

10.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W roku sprawozdawczym przedstawiciele wszystkich instytucji realizujących „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025” (dalej zwany „Programem”) współpracowali, aby udzielać kompleksowej pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc. Współpraca ta ukierunkowana była przede wszystkim na oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług na terenie Siemianowic Śląskich. Do realizacji Programu zaangażowano wszystkie instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w mieście.

W każdej sytuacji powzięcia informacji o tym, że w rodzinie może dochodzić do zachowań przemocowych, została wszczęta procedura Niebieskiej Karty. W roku 2022 wszczęto 75 procedur Niebieskiej Karty, z czego 51 zostało wszczętych przez Komendę Miejską Policji, 5 przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej, 5 przez placówki edukacyjne, 14 przez MOPS. W 13 przypadkach osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie były małoletnie dzieci. W ramach 43 procedur kontynuowana była praca rozpoczęta w 2021 roku. W 2022 roku w ramach czynności podejmowanych przez grupy robocze zorganizowano 261 posiedzeń, w których uczestniczyli nie tylko przedstawiciele lokalnych instytucji pomocowych, ale także osoby, wobec których istnieje podejrzenie doznawania/stosowania przemocy. Wystosowano 75 zaproszeń do udziału w posiedzeniach grup roboczych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Zgłosiło się 80 % zaproszonych osób. Niezależnie od stopnia współpracy i zaangażowania osób doświadczających przemocy w poprawę swej sytuacji, dla każdej z nich utworzono indywidualny plan pomocy (w ciągu roku utworzono 75 planów pomocy). Ponadto przeprowadzono 562 monitoringi osób doświadczających przemocy.

Każda osoba podejrzana o stosowanie przemocy w rodzinie, wobec której wszczęta została procedura Niebieskiej Karty, otrzymała wezwanie na posiedzenie grupy roboczej, podczas którego opracowywany był plan pracy, zgodnie z formularzem Niebieska Karta - D.

Osoba podejrzewana o zachowania noszące znamiona przemocy informowana była o nałożonych na nią zobowiązaniach oraz przysługujących możliwościach, ułatwiających wyjście z trudnej sytuacji życiowej, w tym o możliwości udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym organizowanym przez MOPS. W roku sprawozdawczym frekwencja osób, które są podejrzane o stosowanie przemocy, na posiedzeniach grup roboczych wynosiła ok. 60 %.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Siemianowicach Śląskich (dalej zwanego również „Zespołem”) zorganizował 4 posiedzenia, podczas których omawiano bieżące sprawy związane z działalnością Zespołu. Ułatwieniem w realizacji powyższych zadań z pewnością było zaangażowanie członków Zespołu i grup roboczych, chęć współpracy oraz ich wiedza i doświadczenie w pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową.

W roku 2022 MOPS podejmował wiele czynności w celu zwiększenia skuteczności działań oraz poszerzenia oferty narzędzi niezbędnych do pracy w środowiskach dotkniętych przemocą. Zorganizowano jedną edycję programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy, w której uczestniczyło 14 osób. Ponadto kierowano osoby doznające przemocy na grupę wsparcia i konsultacje psychologiczne do Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Obligatoryjnie udzielano im poradnictwa socjalnego, a w razie konieczności także zawodowego. Informowano także o możliwości skorzystania z porad prawnych w MOPS lub Urzędzie Miasta.

Mając na uwadze ciągłe potrzeby związane z koniecznością podnoszenia poziomu kompetencji osób zaangażowanych w pracę z rodzinami uwikłanymi w przemoc domową, zorganizowano w 2022 roku dwie edycje dwudniowego szkolenia pn. „Praktyczne aspekty pracy w grupach roboczych. Działania w sytuacji przemocy wobec dziecka”. Przeszkolone zostały 54 osoby. Zajęcia odbywały się w OIK. Ponadto zatrudnieni w MOPS pracownicy socjalni oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zajmujący się procedurą Niebieskiej Karty, wraz z asystentami rodziny od października 2022 r. uczestniczą w superwizji. Spotkania odbywają się z częstotliwością jeden raz w miesiącu i realizowane są w ramach projektu Polskiego Towarzystwa Superwizji Pracy Socjalnej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na poprawę jakości i komfortu pracy Zespołu Koordynatorów Grup Roboczych była zmiana jego lokalizacji, która nastąpiła w roku sprawozdawczym. Aktualnie wszelkie czynności związane z realizacją procedury

Niebieskiej Karty w Siemianowicach Śląskich odbywają się w budynku przy ul. Wróblewskiego 10.

Działania podejmowane w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Siemianowic Śląskich w 2022 roku miały charakter multiprofesjonalny i przyniosły pozytywne efekty. Ich różnorodność przyczyniła się do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizowane działania posłużyły poprawie sytuacji rodzin zagrożonych problemem wystąpienia przemocy oraz ochronie rodzin w nią uwikłanych. Przyczyniły się także do efektywniejszego zapobiegania problemowi przemocy w rodzinie i łagodzenia skutków zachowań z jej użyciem. W roku sprawozdawczym system pomocy osobom doznającym przemocy opierał się na aktywizacji i rozwoju zasobów lokalnych.

10.7. Ważne działania i przedsięwzięcia zapewniające prawidłowe funkcjonowanie MOPS

Usługi i dostawy

W roku 2022 dokonano zakupów podnoszących standardy pracy i zwiększających jej wydajność, w tym m.in. kupiono sprzęt komputerowy, tonery, meble, sprzęt biurowy (w tym telefony stacjonarne), przenośną płytę indukcyjną (udogodnienie dla osób niesłyszących), materiały biurowe, środki czystości, materiały oświetleniowe i elektryczne, materiały do bieżących prac gospodarczych, druki legitymacji dla pracowników socjalnych, bilety komunikacji miejskiej. Ponadto dokonano aktualizacji oprogramowania, odnowiono podpisy elektroniczne, przedłużono dostęp do oprogramowania. Zakupiono niezbędne wyposażenie na potrzeby mieszkania chronionego przeznaczonego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

W ciągu roku na bieżąco były zawierane i realizowane umowy dotyczące usług warunkujących ciągłość pracy MOPS (dostawa energii elektrycznej i ciepłej, dostarczanie gazu, telefonia stacjonarna i komórkowa, Internet, gospodarka odpadami komunalnymi, usługi pocztowe, przekazy pocztowe, ochrona mienia, monitoring i ochrona fizyczna, obsługa prawna, usługi tłumacza języka migowego, dzierżawa kserokopiarek, niszczenie nośników danych, utylizacja tonerów, dystrybutory wody pitnej, konserwacja platform

dla osób niepełnosprawnych, przeglądy i legalizacje gaśnic, aktualizacja tablic informacyjnych, przegląd samochodu służbowego).

Usuwanie awarii, naprawy, remonty i prace budowlane

W roku 2022 zostały zlecone następujące prace dotyczące budynków oraz lokali, którymi zarządza MOPS:

- instalacja systemu alarmowego w budynku przy ul. Wróblewskiego 10;
- naprawa i modernizacja systemu oświetlenia awaryjnego w budynku przy ul. Szkolnej 17;
- modernizacja oświetlenia w wyżej wymienionym budynku;
- wykonanie 5-letnich przeglądów elektrycznych w budynkach przy ul. Szkolnej 17, Wróblewskiego 10 i Topolowej 1;
- konserwacje i przeglądy dźwigów w budynkach przy ul. Szkolnej 17 i Wróblewskiego 10.

Ponadto zlecono naprawę komputerów i sprzętu biurowego.

Naprawy realizowane z wykorzystaniem własnych zasobów

Systemem gospodarczym wykonywano drobne naprawy i usuwano awarie w siedzibie MOPS, budynku przy ul. Wróblewskiego 10 oraz mieszkaniu chronionym przy ul. Hutniczej 17/3. Te działania zostały zrealizowane przez pracowników gospodarczych MOPS.

Zapewnienie prawidłowego stanu technicznego, konserwacja oraz przeglądy

Zgodnie z przepisami Prawa budowlanego w 2022 r. MOPS zlecił wszystkie wymagane przeglądy techniczne, badania okresowe i prace konserwacyjne w swojej siedzibie (głównym budynku), budynku szkoleniowym przy siedzibie, budynku przy ul. Wróblewskiego 10.

11. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Skutkiem działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich jest sukcesywne zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej. MOPS realizuje na bieżąco zadania z zakresu wielu ustaw, które składają się na system zabezpieczeń socjalnych dla znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Siemianowic Śląskich. Realizuje ponadto zadania wykraczające poza ramy ustawowe, których celowość i zasadność wynika z rozeznaczonych potrzeb mieszkańców. Różnorodność form pomocy oferowanych przez MOPS jest jednym z elementów polityki społecznej miasta. Uzupełnieniem informacji o realizowanych na bieżąco zadaniach są potrzeby w zakresie pomocy społecznej przedstawione poniżej, których realizacja rozszerzy katalog dostępnych form pomocy dla mieszkańców Siemianowic Śląskich.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej MOPS zdiagnozował następujące potrzeby:

- tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej - wskazane jest systematyczne zwiększanie liczby niezawodowych rodzin zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych, a w szczególności pozyskanie zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej;
- promowanie na terenie miasta rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych;
- superwizja pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodziny – przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji;
- organizowanie szkoleń w celu wzmocnienia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących rodzin zastępczych;
- stałe podnoszenie kwalifikacji kadry świadczącej wsparcie w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- zwiększenie liczby lokali z najmem socjalnym dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;

- kontynuacja realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym środków Unii Europejskiej, których działania sprzyjają poprawie funkcjonowania rodzin biologicznych, w tym pomoc rodzin wspierających dla rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze;
- pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym środków Unii Europejskiej na integrację, edukację oraz specjalistyczne wsparcie rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, a także na poprawę funkcjonowania rodzin biologicznych, w tym pomoc rodzin wspierających dla rodzin mających problemy opiekuńczo – wychowawcze;
- rozwój mieszkania chronionego treningowego przeznaczonego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Zaspokojenie wyżej wymienionych potrzeb pozwoli na bardziej efektywną realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ponadto wymienione potrzeby są zgodne z „Programem Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2021-2023”.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Należy w kolejnych latach realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025” zintensyfikować działania w następujących obszarach:

- oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług;
- współpraca z podmiotami pozarządowymi w sposób umożliwiający kreowanie katalogu konkretnych usług i świadczeń w walce ze zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- zaangażowanie wszystkich realizatorów powyższego Programu na rzecz działań zmierzających do zwalczania przemocy w rodzinie.

Potrzebnym działaniem jest również utworzenie mieszkania chronionego dla ofiar przemocy w rodzinie. Wyżej wymienione mieszkanie ma być bezpiecznym miejscem, w którym ofiary będą mogły przebywać na tyle długo, żeby wyrwać się z kręgu przemocy, uniezależnić się od sprawcy przemocy i stanąć mocno na własnych nogach. Ich pobyt będzie mógł trwać dłużej, niż pobyt interwencyjny w OIK, który z zasady trwa maksymalnie 3 miesiące. Osoby przebywające w mieszkaniu chronionym będą mogły korzystać ze wsparcia specjalistów: psychologa, prawnika, pracownika socjalnego itp. Na podstawie rozeznaczonych potrzeb poczyniono założenie, że powyższe mieszkanie chronione będzie przeznaczone dla 5 rodzin.

Rozwijanie kampanii społecznych dotyczących pomocy sąsiedzkiej

Kontynuacja akcji mającej na celu angażowanie społeczności lokalnej w działania na rzecz najbliższego otoczenia, propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej. Działanie skierowane do mieszkańców miasta.

Wsparcie w formie usług opieki wytchnieniowej

Działania w ramach resortowego Programu „Opieka wytchnieniowa” finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów niepełnosprawnych dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej.

Program ma zapewnić członkom rodzin lub opiekunom osób z niepełnosprawnością:

- czasowe odciążenie od codziennych obowiązków związanych ze sprawowaniem opieki, czas na odpoczynek i regenerację;
- wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki, poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne;
- podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej, poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz poprzez objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób z niepełnosprawnością, zagadnień profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego stylu życia.

Utworzenie mieszkania chronionego treningowego dla bezdomnych mężczyzn

Głównym celem jest nabycie przez osoby bezdomne umiejętności społecznych umożliwiających im prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Częściowe lub całkowite usamodzielnienie tych osób będzie możliwe dzięki wsparciu specjalistów w wykonywaniu codziennych obowiązków, które będzie połączone z udziałem w różnych formach aktywizacji. Zajęcia aktywizacyjne będą dotyczyły trzech obszarów:

- integracji społecznej,
- rynku pracy,
- terapii uzależnienia (głównie od alkoholu).

Osoby bezdomne silnie zmotywowane do wprowadzenia zmian w swoim życiu i realizujące wszystkie zobowiązania zawarte w kontrakcie socjalnym będą mogły otrzymać skierowanie na kurs zawodowy lub staż. Dzięki temu będzie im łatwiej podjąć zatrudnienie i uzyskać własny dochód, a w konsekwencji będą miały szansę otrzymania lokalu z najmem socjalnym.

12. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI, FIRMAMI I INSTYTUCJAMI

Wypełniając swoje zadania, czyli udzielając pomocy wszystkim potrzebującym, MOPS współpracuje z szeregiem organizacji, firm i instytucji. W 2022 roku współpraca dotyczyła różnych podmiotów, w tym wymienionych poniżej.

Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań” w zależności od potrzeb udzielało podopiecznym pomocy w formie posiłku lub paczek żywnościowych, odzieży używanej, kąpieli w łaźni, pralni. Pracownicy socjalni MOPS kwalifikowali osoby/rodziny będące w trudnej sytuacji socjalno-bytowej do odbioru żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021 (FEAD) – w roku sprawozdawczym około 300 osób skorzystało z pomocy w tej formie. Dystrybucją żywności zajmowało się wyżej wymienione Stowarzyszenie.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1, nr 2, nr 3 – współpraca w zakresie pieczy zastępczej.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej – działania związane z sytuacjami kryzysowymi.

Urząd Miasta – współpraca w ramach zadań realizowanych przez MOPS.

Straż Miejska – np. transport osób bezdomnych do łaźni Stowarzyszenia „Przystań”.

Powiatowy Urząd Pracy – współpraca opierała się głównie na kontaktach pomiędzy obsługującymi tę samą część miasta pośrednikami pracy i pracownikami socjalnymi.

Komenda Miejska Policji w Siemianowicach Śląskich – wspólne działania dotyczące osób bezdomnych; udział pracowników komendy w akcji „Paczuszka dla Staruszka” (przygotowali oni paczki dla potrzebujących osób starszych).

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Siemianowicach Śląskich – jak wyżej.

Ponadto MOPS współpracował m.in. z organizacjami pozarządowymi (np. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta - Koło Siemianowickie, Siemianowickie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca”), ze szkołami (głównie z pedagogami szkolnymi), z przedszkolami w sprawach dotyczących najmłodszych, placówkami ochrony zdrowia, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Sądami, Prokuraturą, parafiami, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

13. OCENA STOPNIA REALIZACJI „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE NA LATA 2021-2024”

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2021-2024” (dalej zwana „Strategią”) została przyjęta przez Radę Miasta Siemianowic Śląskich Uchwałą Nr 414/2021 w dniu 28 października 2021 roku. Zgodnie z zapisami Strategii (str. 56) ocena stopnia jej realizacji ma zostać dokonana dwukrotnie: po zakończeniu 2022 roku i 2024 roku. W związku z tym, poniżej ujęta została ocena stopnia realizacji Strategii w latach 2021 – 2022.

Działanie nr 1. Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Wskaźnik realizacji działania (zapisany w Strategii).

Minimalna liczba osób, która ma zostać objęta usługami opiekuńczymi w ciągu jednego roku: 154, w tym 4 osoby objęte wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Realizacja.

Liczba osób objętych wsparciem w formie usług opiekuńczych wyniosła:

- w 2021 roku - 300 osób, w tym 6 osób w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- w 2022 roku - 287 osób, w tym 5 osób w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2021-2022 działanie nr 1 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 2. Domy pomocy społecznej.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób, która ma zostać umieszczona w domach pomocy społecznej w ciągu jednego roku: 14.

Realizacja.

W ciągu 2021 roku we właściwych domach pomocy społecznej umieszczono 24 osoby, w ciągu 2022 roku - 35 osób.

W latach 2021-2022 działanie nr 2 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 3. Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób, która ma zostać objęta wsparciem WTZ w ciągu jednego roku: 75 osób.

Realizacja.

W 2021 oraz 2022 roku 75 osób zostało objętych wsparciem WTZ.

W latach 2021-2022 działanie nr 3 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 4. Utworzenie Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego (COM).

Wskaźnik realizacji działania.

Utworzenie Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego (w latach 2022-2024).

Realizacja.

MOPS ubiegał się o dofinansowanie działania nr 4 ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach rządowego programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne”. Perspektywy utworzenia COM w przyszłości będą uzależnione od możliwości pozyskania przez MOPS zewnętrznych środków finansowych na realizację tego działania.

W latach 2021-2022 nie powstało Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne, jednak były prowadzone działania służące jego utworzeniu, więc można uznać, że działanie nr 4 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 5. Program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób objętych usługami asystenckimi w każdym roku realizacji Strategii: 10 osób.

Realizacja.

W 2021 roku usługi asystenckie były świadczone dla przynajmniej 14 osób z niepełnosprawnością, w 2022 roku - dla przynajmniej 16 osób z niepełnosprawnością.

W latach 2021-2022 działanie nr 5 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 6. Program pn. „Opieka wytchnieniowa”.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób objętych wsparciem w jednym roku realizacji działania: 6.

Realizacja.

W 2021 roku oraz 2022 roku wsparciem objęto 10 osób (corocznie).

W latach 2021-2022 działanie nr 6 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 7. Mieszkanie chronione treningowe.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób niepełnosprawnych przebywających w mieszkaniu w jednym roku: 3.

Realizacja.

W 2021 r. pomoc w mieszkaniu chronionym treningowym, zlokalizowanym przy ul. Leśnej, otrzymały 4 osoby, w 2022 r. - 13 osób.

W latach 2021-2022 działanie nr 7 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 8. Program pn. „Wspieraj Seniora”.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób objętych programem: 10.

Realizacja.

W roku 2021 MOPS brał udział w programie „Wspieraj Seniora”, natomiast w 2022 roku realizował program ostonowy „Korpus Wsparcia Seniorów w Siemianowicach Śląskich”, stanowiący kontynuację „Wspieraj Seniora”. Działania prowadzone w tym okresie były skierowane do ponad 170 osób.

W latach 2021-2022 działanie nr 8 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 9. Aktywna integracja społeczna oraz zawodowa mieszkańców miasta w ramach projektów społecznych.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób objętych działaniami projektów w latach 2021-2022: 100.

Realizacja.

W samym tylko 2021 roku ok. 400 osób zostało objętych działaniami projektów i programów realizowanych przez MOPS.

W latach 2021-2022 działanie nr 9 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 10. Centrum Usług Społecznych (CUS).

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób objętych wsparciem CUS w ciągu jednego roku: 25.

Realizacja.

W ciągu 2021 roku wsparcie CUS objęło przynajmniej 80 osób, w ciągu 2022 roku - przynajmniej 95 osób.

W latach 2021-2022 działanie nr 10 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 11. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób objętych wsparciem w ciągu jednego roku: w Placówce SD1 – 35, w Placówce SD2 - 25.

Realizacja.

W roku 2021 ze wsparcia Zespołu skorzystało łącznie 98 podopiecznych, z tego:

- w Placówce SD1 – 51 dzieci;
- w Placówce SD2 - 47 dzieci.

W roku 2022 ze wsparcia Zespołu skorzystało łącznie 111 podopiecznych, z tego:

- w Placówce SD1 - 66 dzieci;
- w Placówce SD2 - 45 dzieci.

W latach 2021-2022 działanie nr 11 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 12. Akcja pomocy sąsiedzkiej.

Wskaźnik realizacji działania.

Liczba zorganizowanych akcji promujących pomoc sąsiedzką: minimum jedna rocznie.

Realizacja.

W latach 2021-2022 nie odbył się festyn z okazji Europejskiego Dnia Sąsiada, który wcześniej był główną akcją promującą pomoc sąsiedzką, organizowaną corocznie przez MOPS we współpracy z partnerami. Powodem rezygnacji z organizacji festynu były ograniczenia związane z pandemią COVID-19. Promocja pomocy sąsiedzkiej była prowadzona w ramach innych działań MOPS, np. związanych z wolontariatem.

W latach 2021-2022 działanie nr 12 było realizowane zgodnie ze Strategią, przy uwzględnieniu ograniczeń związanych z pandemią COVID-19.

Działanie nr 13. Wolontariat.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba godzin przepracowanych w ciągu jednego roku przez wolontariuszy współpracujących z MOPS: 200.

Realizacja.

W 2021 roku współpracujący z MOPS wolontariusze łącznie przepracowali 216 godzin, w 2022 roku - 136 godzin. Mocne ograniczenie wolontariatu miało związek z pandemią COVID-19.

W latach 2021-2022 realizacja działania nr 13 nie była w pełni zgodna ze Strategią. Było to w dużym stopniu spowodowane czynnikami, których nie można było przewidzieć w czasie opracowywania Strategii.

Działanie nr 14. Podnoszenie kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców oraz praca z rodziną biologiczną w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba rodzin objętych pracą asystentów rodziny w ciągu jednego roku: 50.

Realizacja.

W 2021 roku ze wsparcia asystentów rodziny korzystało łącznie 57 rodzin, w 2022 roku - 59 rodzin.

W latach 2021-2022 działanie nr 14 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 15. Rozwój pieczy zastępczej.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba umów zawartych z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w ciągu jednego roku: 1.

Realizacja.

W 2021 roku kwalifikacje niezbędne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zdobyły 3 osoby, w 2022 roku - 6 osób.

W latach 2021-2022 działanie nr 15 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 16. Wsparcie dla rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu jednego roku: 70.

Realizacja.

W 2021 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierali 77 rodzin zastępczych, w 2022 roku - 80 rodzin zastępczych.

W latach 2021-2022 działanie nr 16 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 17. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 88 ust.1 ustawy o pomocy społecznej.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej objętych pracą socjalną w ciągu jednego roku: 50.

Realizacja.

W 2021 roku pracą socjalną zostało objętych 63 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, w 2022 roku - 54 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

W latach 2021-2022 działanie nr 17 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 18. Dożywianie.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób dorosłych (świadczeniobiorców), którym w ciągu jednego roku przyznano zasiłki celowe na zakup żywności lub posiłku: 700.

Realizacja.

W 2021 roku, jak również w 2022 roku liczba osób dorosłych, którym przyznano zasiłki celowe na zakup żywności lub posiłku, przekroczyła 700.

W latach 2021-2022 działanie nr 18 było realizowane zgodnie ze Strategią.

Działanie nr 19. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia w ośrodkach wsparcia, w tym w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Wskaźnik realizacji działania.

Minimalna liczba osób bezdomnych korzystających ze schroniska w ciągu jednego roku: 60.

Realizacja.

W 2021 roku z pomocy w formie schronienia skorzystało 88 osób bezdomnych, w 2022 roku - 92 osoby bezdomne.

W latach 2021-2022 działanie nr 19 było realizowane zgodnie ze Strategią.

PODSUMOWANIE OCENY

Ocena objęła 19 działań. Wśród nich jest 18 działań, których realizacja w latach 2021-2022 była zgodna ze Strategią, co stanowi ok. 95 % ogółu działań poddanych ocenie.

W związku z powyższym, w latach 2021-2022 występował bardzo duży stopień zgodności pomiędzy zapisami Strategii oraz jej faktyczną realizacją.

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia pracowników MOPS na dzień 31.12.2022 r.	• strona 6
Tabela nr 2. Źródła finansowania wydatków MOPS w 2022 r.	• strona 7
Tabela nr 3. Struktura wydatków MOPS w 2022 r.	• strona 7
Tabela nr 4. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2022 r., według typów DPS.	• strona 27
Tabela nr 5. Odpłatność gminy Siemianowice Śląskie za pobyt mieszkańców w DPS.	• strona 28
Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy MOPS w 2022 roku.	• strona 30
Tabela nr 7. Osoby bezdomne w latach 2018 - 2022.	• strona 32
Tabela nr 8. Rodziny zastępcze i rodzinny dom dziecka w 2022 r., według liczby przyjętych dzieci.	• strona 46
Tabela nr 9. Wiek dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka w roku 2022.	• strona 48
Tabela nr 10. Wiek osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka w roku 2022.	• strona 49
Tabela nr 11. Rodzaje sieroctwa wśród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku.	• strona 50
Tabela nr 12. Rodziny i dzieci objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2022.	• strona 52
Tabela nr 13. Wsparcie różnych form rodzinnej pieczy zastępczej przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku.	• strona 54
Tabela nr 14. Rodzaje pomocy udzielonej usamodzielnianym wychowankom w 2022 roku.	• strona 60
Tabela nr 15. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych – wydatkowanie środków finansowych PFRON wg zadań w 2022 roku.	• strona 66
Tabela nr 16. Rehabilitacja społeczna – realizacja wniosków wg zadań w 2022 r.	• strona 66
Tabela nr 17. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w 2022 roku.	• strona 68
Tabela nr 18. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działalność WTZ w 2022 r.	• strona 69

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1. Struktura wydatków MOPS wg źródła finansowania w 2022 r.	• strona 8
Wykres nr 2. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu państwa w 2022 r.	• strona 9
Wykres nr 3. Podział wydatków MOPS finansowanych z budżetu miasta w 2022 r.	• strona 11
Wykres nr 4. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa w 2022 roku.	• strona 14
Wykres nr 5. Zadania gminy - struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych z budżetu miasta w 2022 roku.	• strona 16
Wykres nr 6. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc MOPS w 2022 r. wg poszczególnych powodów przyznania wsparcia.	• strona 31
Wykres nr 7. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej wg rodzaju w latach 2020 - 2022.	• strona 46
Wykres nr 8. Liczba dzieci wg typu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022.	• strona 47
Wykres nr 9. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2022.	• strona 57
Wykres nr 10. Przyczyny opuszczenia instytucjonalnej pieczy zastępczej przez wychowanków w 2022 roku.	• strona 58
Wykres nr 11. Koszty utrzymania mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej w 2022 roku.	• strona 63
Wykres nr 12. Struktura przeznaczenia środków PFRON na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w 2022 roku.	• strona 65